

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 25.—
za en mesec . . . 2-20
za Nemčije celoletno . . . 35.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . 2.—
V upravi prejema mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčije celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvarata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) . . . po 33 v

za dva- in večkrat . . . 25 v
pri večjih naročilih primaren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvarata po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne deluje in praznike, ob 5. uri pop. Redna letna priloga vzni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Recepti se ne vračajo; nehranljiva pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 9. — Račna poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Cesar svojim zvestim.

Dne 31. jan. je Njegovo Veličanstvo cesar sprejel odposlanstva raznih avstrijskih dežel. Izmed teh je bila z milostnim dovoljenjem vojvodina Kranjska najštevilnejše zastopana. V četrtek smo že obširno poročali o poklonitvi zastopnikov kranjskih deželanov, danes priobčujemo še cesarjev odgovor na ogovor deželnega glavarja dr. Šusteršiča in nekaj podatkov o sprejemu zastopstev nekaterih drugih deželnih odposlanstev.

Po brzojavki c. kr. korespondenčnega urada (dovolilo c. in kr. vojno ministrstvo) se glasi odgovor Njegovega Veličanstva cesarja deželnemu glavarju dr. Šusteršiču ob sprejemu poklonitvenega poslanstva dežele Kranjske:

»Zahvaljujem se Vam za Vašo lojalno izjavo. Prebivalstvo dežele Kranjske je tekom stoletij, odkar pripada dedni vladarski hiši, ponovno podalo slavne dokaze svoje dinastične zvestobe in udanosti. Požrtvovalno obnašanje obeh narodnosti, ki prebivata v deželi, v sedanjem težkem boju, kakor tudi z junaštvom združeno zvesto izpolnjevanje dolžnosti kranjskega vojaka, mi nudijo varno jamstvo, da ostane Moja ljubljena vojvodina Kranjska, katere se more zanašati na Mojo vladarsko milost in skrb, vsikdar trdna in zanesljiva opora Mojega prestola in Moje države. Bog ohrani lepo deželo Kranjsko! Sporočite svoji domačiji Moj cesarski pozdrav.« (Podčrtane besede je govoril vladar v slovenskem jeziku.)

Na nagovor štajerskega namestnika grofa Attemsa je cesar odgovoril:

»Iz celega srca se zahvaljujem s cesarico štajerskemu deželnemu odboru za topli izraz zvestobe, ki ste ga podali v imenu vojvodine Štajerske in njenih prebivalcev. Zvesta udanost Meni in Moji hiši, ki ste Mi jo ponovno obljubili, je našla v sedanjih vojni najsijajnejši potrditev. Z veseljem in ponosom sem videl hrabrost in žilavo vstrajnost štajercev na raznih frontah in s hvaležnim priznanjem se spominjam požrtvovalne odločnosti, s katero doma ostalo prebivalstvo prenaša težave in pomanjkanje v tej dolgi vojni.

Jaz in cesarica sva se vedno posebno rada mudila v zeleni marki. Sporočite štajercem Našo cesarsko zahvalo in pozdrav in povejte jim, da bom ohranil lepi deželi Mojo vladarsko ljubezen in skrb (sloven-

ske) in da jim pošiljam Moje najmilostljivejše pozdrave.«

Goriško-gradiščanski deželni glavar msg. dr. Faidutti je rekel v svojem nagovoru:

»V najglobljem spoštovanju polagam pred Vaše Veličanstvo in Najvišjo Vašo vzvišeno družico, našo visoko vladarico, preprosto prošnjo, da bi zvesti goriški deželi najmilostljiveje naklonili Svojo Najvišjo velikodušno skrb, da bo po težkih izkušnjah vojne iz razvalin porušeni mest in krajev znova oživel k novemu cvetju v blagor in blagoslov domovine. Bog ohrani, Bog obvaruj Vaše cesarsko in kraljevo Apostolsko Veličanstvo!

Cesar je odgovoril:

»Poklonstvo Moje pokucene grofije Goriške in Gradiščanske me je radostno gnilo. Mnogokrat in mnogokrat sem s priščenim sočutjem mislil na prebivalce te dežele, ki so tudi v najtežjih dneh ostali neomajno zvesti cesarju in državi ter prenašajo vse preizkušnje te vojne z zgledno požrtvovalnostjo. Hrepenim po času, ko bom mogel z božjo pomočjo in vsled hrabrosti Mojih vrlih čet porušeno zopet pozidati in lepo mesto Gorico ter od narave tako bogato oblagodarjeno deželo, to Našo dragoceno posest, obuditi k novemu življenju. Blagovolite vsem Mojim ljubim in zvestim Goričanom sporočiti, da se morejo v tem času težke preizkušnje kakor tudi v bodočih srečnejših dneh vedno zanesti na Mojo najtoplejšo vladarsko skrb.«

Koroški deželni glavar baron pl. Aichelburg-Labia je imel naslednji nagovor:

»Že od 1335. leta vživa vojvodina Koroška blagohotno in modro skrb vladarjev iz habsburške cesarske hiše ter se vpleta v njeno krono kakor eden najlepših biserov. V neomajni zvestobi so stali Korošci vsikdar zvesto za cesarja in državo ter s svojo krvjo zapečatili svojo udanost do dedne vladarske hiše in države. Že v bojih l. 1914. in 1915. so si priborile čete, ki se dopolnjujejo iz Koroške, na ruski fronti nevenljivo slavo, sedaj pa stoje koroški sinovi in ne najzadnje koroški prostovoljni strelci — čisto stari in čisto mladi — v boju proti laškemu izdajalcu kot nasip iz krvi in železa poleg hrabrih bojnikov iz vseh drugih delov države. Vsled svoje ljubezni do domačije in domovine, vsled svojega srda proti hinavskemu in nezvestemu dednemu sovragu so nepremagljivo. Pa tudi vsi prebivalci v ozadju bodo kakor do-

slej z veseljem doprinašali vse težke žrtve. Tako udeležujejo Korošci svojo neomajno udanost do domačije in domovine.

V imenu dežele, v imenu vseh Korošcev smo se prišli danes poklonit Vašima Veličanstvima, da kot poklicani zastopniki prespoštljivo izrazimo čustva zveste, pokorne udanosti ter izprosimo za našo vrlo deželo najmilostljivejšo skrb Vaših Veličanstev.«

Cesar je odgovoril:

»S toplim zadovoljstvom jemljem na znanje izjavo zvestobe Moje vojvodine Koroške, katere zgledna požrtvovalnost v tej vojni zasluži Moje polno priznanje. S ponosnim zadoščenjem se spominjam orožnih činov s slavo venčanih koroških polkov, ki so tako uspešno pomagali braniti domovino in ustaviti osvojevalni pohlep sovražnika. Odkritosrčno me je veselilo, da sem imel priložnost, obiskati lepo deželo, v katere mejah se tako rad mudim, in sprejeti neštete dokaze udanosti Meni in Moji hiši.

Najsrčneje se Vam zahvaljujem za Vašo izjavo, polno patriotičnega čustvovanja, in Vas prosim, da sporočite Mojim vrlim Korošcem, katerim s tem znova zagotavljam Mojo milost in naklonjenost, Moj cesarski pozdrav.«

Nova Rusija.

Svetovna vojna počasi preobraža in prevstvarja ves svet. Politični aksiomi, ki so tvorili podlago evropske in svetovne politike malone stoletja, padajo in zamirajo, na njihovo mesto pa stopajo polagoma nove ideje in novi principi, tako smeli in nam navadnim ljudem, ki se nismo poprej ravno preveč brigali za svet, tako novi, da bo težko šlo osvojiti jih kar na mah. Le pogledjmo n. pr. Wilsonovo noto. Kar nam oznanja ta mož, je popoln prevrat vseh dosedanjih nazorov in zato ni čuda, da ga pol sveta še ne razume. In kako pri nas doma vse vre in kipi! Vsi pričakujemo novega, nekaj boljšega, vsi čutimo, da morajo priti izpremembe, a ne zavedamo se še ne, kakšne naj bodo in še manj vemo, kakšne bodo v resnici. Stojimo še pred zastrtimi okni.

Tudi v Rusiji je tako. Toliko izprememb na najvažnejših mestih, kakor so jih doživeli zadnje mesece v Rusiji, ni bilo v nobeni drugi državi. Osebe, ki so prišle na površje in zopet izginile, kakor enodnevne, nas pa manj zanimajo, kakor princip, za katerega se gre v Rusiji že očitno.

V nemških listih se nam »prevrat« v Rusiji navadno razlaga kot boj med mirovno strujo, to je med privrženci separatnega miru, katerega naj sklene Rusija s centralnima silama, ne ozirajoč se na Anglijo in na londonsko pogodbo, in pa med prevrženci »vojne do zmagovitega konca«, popolnoma v zmislu sedanje angleške politike. Ne bomo na kratko zanikali, da ni nič na tej razlagi; mirovne struje naraščajo povsod, in skoro gotovo je je nekaj tudi v Rusiji. Ampak cela resnica to ni. Ta boj, katerega sedaj preživlja carstvo, je globlji.

Ozrmo se nazaj na Gorlice in na dogodka, ki so sledili našim zmagam. Rusi so se morali umikati z nečuvno brzino, opustili so mesto za mestom skoro brez boja, naše armade so zasedle velikansko ozemlje. Dolgo, dolgo je trajalo, predno se je ruska armada zopet ustalila in ostala, vsaj v velikih potezah, do malega tam, kjer je še danes.

Ni dvoma, da so ti dogodki silno učinkovali na notranje razmere v Rusiji. Če so hoteli sploh zajeziti silni naval naših in nemških armad, oziroma če so hoteli, da se jim kaj sličnega ne pripeti še v drugič, so se morali vprašati: »Zakaj je tako bilo? Kje so vzroki?«

Seveda se ni vpraševal tako le posameznik, ampak vpraševale so se tudi stranke, in to je glavno, kar nas zanima.

Spočetka so bile v Rusiji ravno tako kakor povsod drugod, vse stranke za vojno, ker je vsaka stranka od poteka vojne pričakovala tudi dobiček zase, ne samo za državo. Caristična dvorna stranka si je rekla: Če vojno dobimo, bomo okrepili tudi svoje stališče, ker bomo rekli, da je to naša zasluga. Pričakovala je torej ta stranka od zmagovitega vojnega poteka tudi zmago svojih načel za daljšo bodočnost. Ravno isto so si rekli demokratije: Če zmagamo, bomo rekli, da je to zasluga ljudstva, ker brez tega ne bi bilo zmage. In tu pridejo Gorlice in kar jim je sledilo! V splošni zmedbi so iskali različnih vzrokov poraza: premalo municije, slab dovoz živeža, transportne težave in več takih reči. Seveda so delali odgovorne za vse te nedostatke vladne kroge, ki imajo moč v svojih rokah. In tega dejstva se je polastila demokratična struja. Čez noč so prevzeli preskrbo municije, organizacijo dovoza, prehrano mest itd. a v t o m o n i demokratski organi, v prvi vrsti zemstva; seveda z dvojnim namenom: prvič zmagati, drugič pa, da pokažejo na zmago kot edino le njihovo lastno zaslugo in da tako strmoljavijo starokopitne reakcionarce.

LISTEK.

Svetobor.

Povest iz lonca II. veka. — Spisal P. Bohinjec.

I.

Zarja, jutranja zarja je zažarela nad planinami, po azurnem nebu so se stekali zlati žarki, vdeti z rdečimi rubini...

Jezdeca sta jahala na beneških kobilah od Kocle vasi pri Kodroju gori po Tilmontovi dolini. Starejši je bil plavih las, plave brade in plavih oči. Usnjate golence so mu segale do kolen, hrbta se je oprijemal bel kozuh, glavo pa je pokrival suknjen klobuk. Prsi mu je dičil srebrn oklep, ob rami umetno izrezljan ščit, ob pasu pa težak meč. Mlajši je nosil široke hlače, s kratkim mečem ob boku, na prsih se mu je svetil zlat križ, lica so žarela rdečice in belice, kakor bi strnil belo lilijo z rdečim makom. Rubinaste ustnice so se tajale nad belim podbradkom in črne obrvi so senčile lepi obraz tja nad koničasti nos.

Za lučaj daleč od zadaj sta jahala še dva jezdeca. Imela sta suknene jopiče s pisanimi našivi, železna oklepa, lesena ščita, težka meča, dolgi sulici, šlema z vršnjim perjem.

»Zvesti so ljudje v moji vasi, kajne da, Svetobor?« izpregovori jezdec s srebrnim oklepom.

»Zvesti in udani na moč, gospod majordom! Solze sem videl na očeh poslavlajočega se župana v tvoji vasi,« potrjuje jezdec z zlatim križcem.

»Tako daleč so na jugu, v sredi Italijanov, pa so ostali naša kri.«

»Domačega sem se čutil včeraj, kakor bi bil na Osojah, dasi italijanska tla niso zame. Gori v Čehih je vse drugače.«

»Bog daj, da se skoro vrneš v svojo domovino. Sveti otec ti je dal blagoslov in upanje.«

»Privadil sem se Korotana in Osoje so moja druga domovina. Vendar mi srce hrepeni po materi Pragi; knez Vratislav, moj stric, je trd mož in ni ga mar za otroka svojega brata. Bog ve, če bo izpolnil mojo željo in voljo svetega očeta?« pravi Svetobor in zaupno upre oči v Koclja, korotanskega plemiča. Ta pa se izogne odgovoru in nadaljuje:

»Žal da je tvoj otec umrl tako mlad — junaški knez Spitignev. Poznal sem ga, še zdaj mi je pred očmi njegova lepa postava.«

»Poznal si ga?«

»Tako mi Bogal! Ko je cesarica Agneza v Wormsu nastopila vladno za mladoletnega sina Henrika, je bil takrat pričujoč tudi tvoj otec Spitignev. Videl sem ga, ko je stal ob prestolu s korotanskim vojvodom Konradom. Jaz sem bil ščitonosca vojvodu.«

»Lep mož je bil, praviš?«

»Zelo lep, prijaznega obraza, belordežih lic. lasje so mu bili črni kakor smola,

brada dolga, možatega vedenja, bistroumen in njegovo srce je bilo plemenito.«

Mlajšemu jezdecu so zaplamele iskre oči, potresel je pelerino iz hermelinove kože s polnimi ramami. Tudi njemu so bili lasje črni kakor vran, lica bela in rdeča, kakor bi kri zlil v mleko, čelo visoko, srce plemenito, kakor bi izkalilo na nebeskih tleh. Pravi sin svojega očeta je bil Svetobor, v taisti starosti, v kateri je Kocelj videl svojega očeta, samo brade, polne brade ni bilo, zakaj sin je bil klerik.

»Kar je bil moj otec, to bi bil lahko tudi jaz, ljubi moj majordom!«

»Resnica je, Svetobor! Ti bi bil lahko češki knez in Svetava bi bila tvoja knežinja. Tako pa je knežinja Vratislavova in utegne biti še kraljica. Vsaj Vratislav se močno poganja za češko krono.«

Mladi češki knez zapči svoje oči v daljavo in globoko vzdihne.

»Enkrat sem jo videl na gradu Podvinu in mi je ostala v srcu — ta dobra Svetava iz Poljske! Nikoli ne pozabim te poljske kraljice.«

»Pusti to, Svetobor! Svetobora si zakopal v redovniško kaljo, Svetava pa uživa knežjo srečo, saj je kraljeva hči. Ako jo ljubiš, ji gotovo ne zavidaj sreče.«

Jezdeca sta pognala kobili, da sta se zakrila v prahu. Solnce je pripekalo in vročina jima je privabila znoj na čelo.

»Dobro se nama je godilo sinoči, Repl! Nezdavja mi, ako smo se na potu kod tako dobro gostili, kakor v Koclievi vasi,«

izpregovori v ozadju jezdec, ki je imel na licu veliko brazgotino.

»Ali danes delava pokoro, Žiznec! Italijansko vino je res dobro, da bi ga človek srkal do sodnega dne; a kaj, ko me danes tare žeja in suši grlo, da bi se vnelo. Da bi le že prišli do Pušje vasi. A še ne bomo tako hitro ondi. Pot se vleče ob reki in prah polni konjem nozdri. Moj vranec že kašlja,« odvrne sloki jezdec.

»Nezdavja mi, če bomo še kdaj lazili po italijanski deželi. Sama planjava, pa voda! In vendar se konji izpodtikaajo pa žejo trpimo. Oh, kako je vse drugače pri nas v Korotanu. Za vsakim kotom pricurilja izpod brega bister studenček, za vsako vasjo se spuščamo po bregu navzgor, pa spet navzdol, pa zavijemo v klanec na desno, pa spet v dolinico na levo... Tu pa je sama ravnina in praznina.«

»Eh, Žiznec, ti si pač vajen le hribov izza mladega. Tudi jaz ljubim svojo Rezijo, ali če ne grem vsako leto kam po svetu s svojim gospodom, se mi zdi, da bi moral umreti.«

»Nezdavja mi, Rep, da sem radoveden, kje je gnezdo, v katerem si se zlegel.«

»Jutri zvečer bomo v Moznici, če pojde vse po sreči. Videl boš, da je tudi pri nas dobra voda in bister zrak. Glej, glej, že vidim Venkovske okope.«

Solnce se je potapljalo, večerna zarja se je dvigala izza Jadranskega morja, ko prva dva jezdeca prijašeta do južnih mestnih vrat, pred Venkov, ki je bil obdan od treh strani od visokih Alp, le proti jugu se

To je po naši nemerodajni sodbi glavni obris dogodkov. Da ga izpopolnimo, pa pridemo še nekaj potez.

Da se demokratična struja v Rusiji opira v prvi vrsti na Angleže kot »prve demokrate sveta« je naravno. Odtod tisti silno ozki stiki med vodji kadetov in angleškim zastopnikom v Petrogradu. To daje ruski demokraciji silno moralno oporo, kakor je reakcionarni caristi nimajo. A iščejo jo tudi. Ne sicer v neposredni stiki z Nemci, ampak pravijo si brzkone tako: Nemčija kakor je bila, z mogočnim cesarjem na čelu, bo to tudi našemu krogu koristno. Anglije se ne boje sicer kot Anglije, pač pa ne marajo angleške demokracije. Ta jim je po njihovih mislih nevarna, ne angleška država kot taka.

Zato se nam zdi položaj v Rusiji tak: Caristi žele zmagati, da si ohranijo svoje privilegije, demokracije pa, da Rusiji in njenemu razvoju zadajo nova pota in nove smeri, v ozkem stiku z zapadno angleško kulturo.

Pismo iz Albanije.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Tu v Albaniji gre tudi trda z živili, kakor povsod v Evropi. Albanec pa ima še neko drugo čudno navado pri kupčiji oziroma prodaji raznih živil in drugih potrebščin. On pozna le krone in goldinarje. Posebno v srebne avstrijske krone je tako zaljubljen, da jih ne pokaže več na svetlo, ako jih enkrat ima. Enako je z našim drobižem, nikel-nastim in železnim. Zato pa je splošno pomanjkanje drobiža v Albaniji. — Če greš n. pr. v prodajalno z goldinarjem v roki, moraš kupiti najmanj za en goldinar blaga, kajti Albanec se koj odreže: Nimam drobiža! In tako si prisiljen, da nakupiš za cel goldinar blaga. Dosedaj niso še nič pomagale razne odredbe v tem oziru. Treba bi bilo krepkeje nastopiti in to v korist našega vojaštva, ki splošno tarna o albanski skoposti in ozkosrčnosti.

Albanski civilni peki so cene kruhu tako navijali, da je bilo že nezno. Sirkov (koruzen) kruh napol pečen so prodajali po 7 do 8 kron kilogram. Ker ima skoraj vsak Albanec sam doma koruzo in ni navezan na civilne peke — so bili na te peke navezani le naši vojaki. Ti peki so skubili naše fante kar se je dalo. Če si hotel biti enkrat na dan povoljno sit, si moral kupiti pol kilograma sirkovega kruha za 4 krone. Razne pritožbe naših vojakov so dosegle, da je naša vojaška oblast krepko stopila na prste tem navijalcem cen. Sedaj se prodaja koruzni kruh po 5 do 6 kron kilogram — je pač še precejšnja razlika med cenami v domovini in tu v Albaniji. Vi tam v domovini še ne veste, kaj se pravi: iti spat za večerjo! Ali pa: nemirna čreva v trebuhu nositi in jih vsaki dan dvakrat z gorko vodo prati! Je pač že tako: Brez bojev ni zmage in brez zmage ni slave! Če pa katerikrat želodec »nima kaj delati«, potem si mislimo: Vse mine, vse prenesemo, da le domovino rešimo! Vstrajajmo naprej. Pot vojske je trnjeva, so-

vražnik mogočen, zato pa z združenimi močmi do cilja častne zmage, častnega miru.

Nekaj časa smo imeli tu v Albaniji velike povodnji. Vode so narastle in odnesle s seboj več mostov. Tako smo bili par dni odrezani od zveze z domovino. Sedaj pa je zopet vse v redu. Solnce sije kakor v mesecu maju. Mraza in snega tu ne poznamo. Obleženi smo v letne obleke in nič ne čutimo zime.

Albanec ne pozna praznikov ali delopustov. Tudi so redki Albanci, ki imajo eno boljše in eno slabšo obleko. Večina ima le eno obleko, in to ima na sebi dokler je ne raztrga. Spi v njej, dela, gre v mošejo, v mesto — vse v tisti obleki. Tudi lenobe ne manjka med Albanci. Po cele dneve se ne ganejo mnogi moški in ženske. Čepijo doma ali pred hišo in ondi zijala prodajajo. Streha mu je raztrga orodje polomljeno, vse razrešetano — a v glavo mu ne pade, da bi to popravil. Tudi polje je nemarno obdelano. Pri umnem obdelovanju te zemlje bi se veliko več pridelalo.

V Lješju ste dve šoli, ena za dečke in ena za deklice. Otroci se grede iz šole domov lepo obnašajo. Po dva in dva gresta po ulici in pozdravljata mimoidoče s turškim pozdravom. Na-me je to napravilo dober vtis. Koliko se pa ti otroci v šoli nauče — mi ni znano. Le to mi je znano, da je v Albaniji veliko prav mladih mož in mladeničev, ki ne znajo ne čitati ne pisati.

Albanci so povečini prijatelji Avstrije in naših vojakov, posebno pa še zato, ker se Turčija bori z nami proti ravnostim sovražnikom. — Zelo po-božni pa so Albanci. Svojo vero spoštujejo in veliko molijo, veliko več kakor mi katoličani. V izpolnjevanju svojih verskih dolžnosti so natančni, tako, da bi jih moral marsikateri katoličan posnemati.

Tu je še precej Slovencev z Goriškega, ki se eden drugega tolažimo. Od sovražnika smo še daleč. Valona, proti kateri meri glavna pot, je obkoljena. Le z morske strani ima Lah dovoz odprt. Pa še s te strani mu nagajajo naši podvodniki. — Kalabrežci tu v Albaniji ne bo pekel kostanja, in tudi ne »peturalov« kuhal. Sicilijanski »opankarji« ne bodo imeli tu prihodnosti. Saj Albanec ne mara italijanskih »pitokov«. Pozdrav in poljub Tvoj brat Ivan!

Tako mi piše brat na tirolsko bojišče. — ič.

V Volinjskem močvirju.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Morda bo koga zanimalo, kako se godi nam slovenskim fantom na volinjskem bojišču. Prideljeni smo nekemu češkemu polku. Razmerje med nami je izvrstno. Dasi se preje nismo še nikoli videli s češkimi tovariši in nas je usoda združila šele na bojišču, se borimo z enako potrpežljivostjo za domovino.

Kakor sem čital v »Slovenca«, se tovariši na južnem Tirolskem pritožujejo nad snegom, da ga imajo preveč. No, tudi tukaj nismo brez snega, a še vse večje gorje

nam povzroča voda. Kolikor vem iz izkušnje, je močvirje hujše kakor vse drugo. Pred granatami in drugim poznano malo strahu, akoravno nas sovražnik včasih ob-sipa z železnim dežjem kakor za slavo. Ne bojimo se tudi pehotnih napadov, katere smo še vedno hrabro odbili. Vse to se nam zde čisto vsakdanje stvari, ki jih človek brez posebne težave prenaša. Toda voda, ta preklicana voda! Narašča in narašča, tako da nam nazadnje ne bo drugega ostalo, nego živeti v vodi kakor dvoživke. Ampak zima re sni pripraven čas za to. Kritja smo si postavili že poleti, pa je voda vse upoštovala. Vsak dan si polagamo lestvice in druga sredstva, da bi vsaj par ur ostali na suhem, pa nam kar sproti na-stopa voda, tako da nam vse skupaj nič ne pomaga. Ako grem po opravku, moram paziti na sleherni korak; ako le za korak zgrešim z utrjene poti, sem že do pasu v vodi in blatu. V mnogih slučajih se pa tak napadni korak plača s smrtjo, ako ni pomoči blizu. Ako se pa rešiš, s epa suši in čisti sedaj v zimi! Zraven nas pa obde-luje sovražnik z vsemi morilnimi sredstvi, a vkljub vsemu temu vztrajamo in držimo sovražnika, da nam ne udere v našo ljubo domovino. Vem, da se tudi v ozadju ne ce-dita med in mleko, pa stavim, da niti eden ne bi zamenjal z nam iza nobeno ceno. Torej nam ne kaže drugega, nego vztrajati še nadalje, dokler nas ne osreči blagovest miru. Bog veselih Kranjcev tudi v bodoče ne bo zapustil, tako upamo.

K sklepu pa še par dogodbic. Moj to-variš je bil šel po »fasungu«. Nazaj grede je nesel polno vrečo kruha. Kar naenkrat prileti od strani granata in mu odnese vrečo s kruhom vred. Začuden se ozre, kam je vreča tako nenadoma izginila in jo opazi 20 korakov daleč v strani vso raz-trgano in kruh razdrobljen. Ravnodušno pobere večje kosce in nam jih prinese. Ko je povedal, kaj neljubega se mu je pripeti-lo, prvi eden tovarišev: »Skoraj bi jo bil »fasal«! — »Ja, skoraj še ni nikoli zajca ustrelil.«

Tako obravnavajo pri nas take reči. Nekemu tovarišu je krogla iz puške odne-sla cigareto iz ust. Nevoljen se ozre v smer, odkoder je prišla krogla, zamrmra, priže novo cigareto in kad mirno dalje, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

Srčne pozdrave vsem čitateljem »Slo-venca« pošiljajo Martin Heimbring, Jožef Boškovič, Matija Gramc, Anton Barbič.

Naši »Društveni Domovi« v službi države.

Črnovojniški nadzdravnik dr. Friderik Steiner, Celje, tako-le opisuje bolnišnico v enem naših »Društvenih Domov«.

Gledališka dvorana, velika, priprosta, desno in levo stebriški hodnik, svetle slike, a ne kričeče, štiri stopnice vodijo nizdoli, široko raztegnjene, potem zasločane. Dvo-rana je visoka, zračna, oder ni velik, lepo razsvetljen, šepetalnica čisto skromna. Igrajo: gledališki igralci in srednjeolci, tudi ženske vloge igrajo fantički, fantički tako mladi, tako radostni v svoji siti, zdravi moči. Tako — je bilo pred enim le-tom, ko so igrali za vojake pred vojaki, ko v bolnišnici si ni bilo toliko oskrbovancev.

Danes je drugače. Na vratih gledališke dvorane je pritrjen bel listič in na njem

beseda in številka: Soba 43. In notri v dvorani stoji 75 postelj, mala bolnišnica v veliki bolnišnici, lepo topla. Železne po-stelje in dobre odeje: modre in črne pro-ge, rdeče pike, zelene pike, črne in modre, črne in zelene, zelene in modre proge. K temu enolična belina posteljnega perila, ki vabi k počitku. Dvorana je popolnoma zasedena z lahkoranjenimi in lahkobol-nimi.

Nekaj obvezanih oči in glav in rok, obvez na nogah se ne vidi, tu in tam lahen kašelj.

Veliko, veliko jezikov se sliši. Neka-teri molijo, drugi polglasno kramljajo, ali — si snažijo nohtove in čitajo. Časopisi niso najnovejšega datuma, a vendar vedno osvežijo in povedo kaj novega tistim, ki so vajeni enoličnosti: rojna črta in rezerva, ranjenje, zbiralna postaja, marš rezerva, strelski jarek.

Kosilo je tu. Skodele na velikih de-skah, ki ji hneseta po dva strežnika. Dobra je juha; zraven goveje meso z ohrovtom in kozarec vina. Odeje se odgrnejo, ljudje se-dejo na rob postelje, izpraznijo skodele, gledajo skozi okno in se vesele solnca in popoldanskega izprehoda.

Poleg gledališke dvorane je prostorna oblačilnica; kjer so prej tekmovali med seboj čopiči, puder, barva, črnilce, dolge kite, lepe brade, ženske obleke, ki so si jo pomerjali šestostolci, pahljače in čipke, tu je sedaj shramba: Na stotine obvez leži ondi, trovogetnih rut, razmaščobjena in nerazmaščobjena vata, tlesno perilo, ro-kovice, bolniški plašči za vojake, čevlji za odhajaoče, posteljno perilo in mnogo dru-gega.

Padli junaki 17. polka »Cesarjevič«.

Meseca decembra 1916: Potočnik Franc (Log pri Kranju) padel 2. dec.; Geißler Georg (Ategersdorf na Nižje-avstrijskem) padel 4. dec.; Volarič Franc (Libušnje pri Tolminu) umrl 5. dec.; Klemenčič Janez (Dob pri Litiji) padel 6. dec.; Zun Alojzij (Moše pri Smledniku) od plazu zasut 14. dec.; Ki-rišič Jožef (Albana pri Pazinu) umrl 14. dec.; Dolničar Anton (Podutik pri Ljubljani) padel 14. dec.; Primožič Ja-kob (Oselica pri Kranju) umrl 14. dec.; Cikovič Jožef (Jordan pri Voloski) umrl 16. dec.; Brezovar Janez (Dobru-nje pri Ljubljani) umrl 15. dec.; Virk Stefan (Šmartin pri Ljubljani) 16. dec. Bolte Melhijor (Svibno pri Krškem) umrl 16. dec.; Kuhar Janez (Gruče pri Krškem) padel 19. dec.; Omeje Jernej (Habeg pri Kranju) padel 20. dec.; Koz-jek Alojzij (Buše pri Ljubljani) padel 25. dec. Razen teh 17tih je padel in bil pri nas pokopan topničar Krmel Ciril iz Poljan nad Škofjokloko 16. dec. 1916.

Iz prejšnjih časov se je uradno pro-tokolirala smrt naslednjih junakov 17. pešpolka »Cesarjevič«: Polajner Kon-rad (Jezersko na Koroškem) padel 23. februarja 1915 pri Oslavju; Štemberger Alojzij iz Ilirske Bistrice, padel 23. fe-bruarja 1915 pri Oslavju, granata ga je popolnoma raznesla; Kolenc Franc iz Potoka pri Vačah, padel 23. februarja 1915 pri Oslavju. Naj uživajo pri Bogu plačilo junaštva! —

je odpiral pogled na Beneško nižino. Ve-černa zarja se je rumenila, žarki so se ko-pali v morju in v prahu pa se svitali in se tresli, kakor bi nabadal igle v zlato nebo.

Potniki zavijejo na levo mimo cerkve sv. Andreja, koder se ustavijo na malem trgu z okroglo stavbico na sredi. Kocelj in njegov spremljevalec vržeta brzdi hlap-cema in stopita po šesterih stopnicah v karnar.

»Počakaj, Svetobor, da prižgem luč!« de starejši in potegne izza pasa gobo in kresalo. Kmalu je plamenica zagorela in čarobne podzemeljske jame se odpro pred njima.

»Kaj takega še nisi videl, ljubi moj Svetobor! Tu notri so same rakve in mar-sikateri pleminitnik počiva pod to zemljo. Čudno je to, da truplo ne segnije in oko-ščeni. Tekom enega leta strohni vse dru-go, le koža in kosti ostanejo. Pravijo, da je kamen apnenec, ki osuši meso in čreva. Prepričaj se boš takoj, da je res, kar sem govoril,« skonča Kocelj.

Tovariša spreleti groza, a stopa da-lje za svojim sodrugom. Gresta dalje v drugo, tretjo, četrto rakev — sama oko-ščenela trupla se jima reže nasproti.

Kar se Kocelj ustavi pred junaško po-dobo, ki je ležala v marmornati krsti. Na pokrovu je bil izklesan napis: »Markward Eppensteiner«.

Netopir je sčrčal iz kota in je bilo tiho kakor v grobu. Mlademu knezu je srce zapletel tajen strah in se je plašno oziral na okrog. Mrgolelo mu je po mišicah in stresala ga je groza.

»Markarta, očeta našega bodočega vojvode Ljutolda, si poznaš, prijatelj?« po-vpraša cesarski palatin Kocelj svojega to-variša.

»Kako ga ne bi, saj je umrl pred do-

brim letom. Slaven vitez je bil,« zašepče češki knezič.

»Izvrsten mož, ki je ljubil našo deželo. Zato je bil mogočen in njegova beseda ni bila nikoli vržena v vodo, ne pri ljudstvu, ne pri cesarju,« dostavi Kocelj samozavestno.

»Saj je Markart pripravil pot svojemu sinu, ki spet kot Epenštejncu zasede vojvodski prestol na gosposveškem Blatu.«

»In zdaj-pazi,« opozori korotanski pa-latin ter se upre z ramo v kameniti po-krov in ga odmakne. Pokaže se obraz Mar-karta, korotanskega vojvode.

Svetoboru je zastala sapa in stopi za korak v stran.

»Ne boj se ga, saj nama nič neče. Me-ne je imel rad,« izpregovori majordom in poljubi mrtveca na čelo. »Le poglej ga, sina slavnega Adalberona!«

Mladi knez, mladi klerik pa se je tre-sel in srce mu je utripalo. Nevede se pre-križa in ustnice mu trepečejo besede:

Requiem aeternam dona ei, Domine!

Majordom zapre krsto. Plamenica je pojemala in potnika se vračata iz jame. Netopir je zletel iz drugega kota proti ra-kvi. Na stropu je obvisel in raztegnil svoje peroti nad krsto vrliga Korotanca. In spet je zavladal v karnarju mrtvaški mir...

Kratek je bil odpočitek v Venkovem ali Pušji vasi in še predno je mesec utonil v jutranji zarji, so naši rimski romarji že odhajali...

Kmalu nad Pušjo vasjo se privije ši-roki Tilment izmed Karnijskih gora ter sprejme v svoje naročje hudomušno reko Belo. Tamkaj krenejo naši jezdecji proti vzhodu ob levem bregu reke Bele.

¹ Palatin je opravljal službo cesarjevega sod-nika po pokrajinah.

² Večni mir mu dai, o Gospod!

»Kaj poreko v Ogleju, gospod major-dom, ker smo se ga izognili?«

»Kaj poreko?« odvrne starejši vitez mlajšemu, »saj tja grede nismo obljubili, da se vrnemo skozi Oglej. Sicer pa, ljubi moj, ne poželi preveč po oglejskih sladkostih. Patrijarh Sighart je Nemec in ti si Čeh.«

»In naš knez Vratislav ume Nemce. Dobro mu gre v njihov izvezi.«

»Res je, ali ta njegova zveza je draga, stane mnogo češke krvi in bojim se, da Vratislav pozabi decarja na Rim ter se usužni nemškemu cesarju. To pa ne bo rodilo dobrega sadu, saj veš, da je vez med cesarjem in papežem tako rahla, da jo pre-trga vsaka ženska.«

»Ti misliš na uživatelje cerkvenih be-neficijev, gospod palatin! Cesar je res ra-dodaren s cerkvenimi službami, škofje so mu pokorni kakor ovčice, oglejski patri-jarh je njegov prijatelj, korotanski vojvo-da njegov zvest pristaš — pač ne vem, kako bi Vratislavu moglo izpodleteti?«

»Svetobor, ali imaš ti zaupanje samo v posvetno oblast? Ali moči rimskega pa-peža ne poznaš? Ali ne veš, kaj se pravi, izobčen biti iz cerkve? In nemški cesar Henrik je tako blizu izobčenja, kakor smo mi blizu Možnice. In če papež Gregor iz-obči cesarja, ali meniš, da bo Vratislavu prizanesel, da se bo patrijarhu Sighartu uklenil?«

»Vse je resnica, kar si govoril. Ali Vratislav je bistre glave in bo odskočil o pravem času.«

»Mogoče, pa je nevarno. Ali nisva čula na potu, kako se je cesar uklonil pred poglavarjem cerkve in tri dni in tri noči bos in razoglav preživel v spokorni halji pred cerkvenimi vratmi v Kanosi?«

»Eh, Henriku ni dosti verjeti. Saj so pravili že v tvoji vasi ob Tilmentu, da ce-sar že odhaja iz Italije in da ga spremljata

vojvoda Ljutold in patrijarh Sighart. Boš videl, da ne bo dolgo in Henrik bo spet prelomil besedo. Obljubil je že vse pape-žu, a besede ne bo držal.«

»Dokler cesar ne pokaže v dejanju, da ima resno voljo, spraviti se s papežem, toliko časa ga Gregor tako ne bo potrdil in mu ne bo položil na glavo cesarske krone.«

»Vsekako bi kazalo, da odrinemo ta-koj v Korotan. Cesar se vrača čez Koroško in bo najbrž sam ustoličil vojvodo. Tam izvemo, kar se je zadnje čase godilo in kar se ima še izvršiti.«

»Poženimo, da bomo prej na Mož-nici!« sklene Kocelj in izpodbode konja.

Jezdci so gonili hitro. Hladen veter je pihal čez gore in solnčni žarki so topili snežene plazove na visokih Alpah...

Kar zagledajo grad ob desnem bregu Bele, ki priteče iz kratke, podolgovate doline od vzhoda. Grad je stal na nizkem griču, pod njim na desno v dolini pa vas Možnica...

»Evo ti Možnice!« zakliče starejši knez s srebrnim oklepom.

In jezdecji se ustavijo. Visoko zidovje se je spenjalo proti nebu in goste line so venčale prikupni grad.

»To je tista Možnica,« začne Kocelj, »o kateri sem ti tolikrat pravil, to je tisti kraj, ki je moja last, in moj sin bi ga dobil po meni, da mi ni umrl. Tako pa nimam ne sina, ne hčere in sem sklenil, da morajo meni hoditi po moji zemlji in moliti za blagor moje duše.«

Mlajši vitez se je zamislil. Njegovo oko je primerjalo visoko zidovje, je iz-merjalo širni prostor, je preštalo število oken — njegov duh je ustvarjal nov na-črt. Križni hod se je motal pred njegovimi očmi, samostanske celice so mu objemale

Cesar kmelom.

Dne 31. jan. se je vršil tudi sprejem deželni kulturnih svetov in kmetijskih družb. Na poklonstveni nagovor, ki ga je imel predsednik nižjeavstrijske kmetijske družbe baron Ehrenfels v imenu vseh deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb v monarhiji, je cesar odgovoril:

Radostnega srca sprejemam poklonstvo avstrijskega kmetijstva. Zagotovilo iz ust poklicanih zastopnikov, da se avstrijsko kmetijstvo v polni meri zaveda veličine svojih nalog in dolžnosti nasproti splošnosti, ki so v sedanjem težkem in usodnem času posebno važne, sprejemam z velikim zadovoljstvom na znanje ter se hvaležno spominjam vseh onih mož in žena, ki imajo v svojem podedovanem patrijičnem mišljenju blagor splošnosti pred očmi ter posvečajo vso svojo moč obdelavi drage domače grude in tako uspešno pomagajo uničevati brezvestne izstradalne načrte naših sovražnikov.

Velika vojna, katero bo Moja brezprimerno hrabra armada z božjo pomočjo zmagovalno nadaljevala, je pokazala veliki pomen kmetijstva za državo v celem njegovem obsegu bolj nego kdaj prej. Tukaj, kakor na vseh drugih področjih produktivne delavnosti je vojna pokazala, da daje jamstvo za polni uspeh edino le neumorno delo, katero preveva domoljubni zmisel za splošnost in v ustvaritvi in izpopolnitvi potrebam časa primerne organizacije. Delajte dalje v tem zmislu!

Naj bi dobrotno nebo obilo blagoslovilo domača polja, tako prosim Boga ter zagotavljam celokupnemu kmetijstvu Mojo vladarsko milost in ljubezen. Za topli pozdrav se Vam zahvaljujem iz celega srca! Sporočite to zahvalo vsem našim vrlim poljedelcem in vrlim kmetijskim gospodinjam, katerih premnože imajo svoje može in sinove na bojišču. Povejte jim, da vem zasluge, ki so si jih pridobili za državo s svojim vstrajnim delom v ozadju, v polni meri ceniti, da poznam njihove trude in da se morejo zanesti na Mojo trajno skrb, kakor tudi na hvaležnost naše ljubljene domovine.

Kako je nastala „Soča“.

Bilo je 22. julija leta 1914. Vračal sem se iz Gradežanskih morskih kopeli preko Gorice in se oglašil pri prevzvišenemu metropolitu dr. Sedeju. Prva beseda je bila: »Ali greva na Sveto Goro? Voz pride v eni uri in naju popelje do pod gore?« — Velja!

Pot je bila vroča, kajti sonce je cel dan pripekalo v skale, in sedaj krog četrte ure popoldne so žarile pečine in zahajajoče sonce tudi ni prizanašalo. Vendar vse se je pozabilo v prijetnih in zanimivih pogovorih. Takrat sem spoznal, kako je Prevzvišeni zaverjen v Sveto Goro. Opetovano je navdušen govoril o njej in zatrjeval, da mu je pot na Sveto Goro najljubša, da mu je na tej gori svet vsak kamen.

In kako krasen prizor, kadar sva se ozrla nizdol! Pod goro se vije zelenomodra Soča, ki tukaj zapuša planinski svet; poleg nje teče alpska železnica. V znožju Svete Gore je prijazna vas Solkan, takoj

naprej državni kolodvor, ki malone veže Solkan z Gorico. Gorica sama lepo grupirana krog grajskega holma. Tja proti morju pa se blesti srebrna Soča v solčnem svetu in se počasi pomika dalje proti svojemu cilju.

Na vrhu mala epizoda. Pri gospodarstvih poslopih naju sreča stara domača žena; lepo naju pozdravi in pravi: Ali sta gospoda sama? — Ne, ne, pravi nadškof, štirje smo: midva in dva angela varuha.

Dasi vpehana in znojna, sva vendar najprej krenila v častljivo baziliko. Matere božje, potem v samostan, kjer je zavaladalo veliko veselje. Nočni počitek se je dobro prilegel, jutraj pa so veljale prve ure cerkvi. Kako je človek prevzet na visoki gori, v Marijinem svetišču! Zdi se, da je tukaj bližje Boga.

Obiskal sem kapelo sv. Mihaela, kjer počiva kardinal Missia, nekdanji knez in škof ljubljanski. Stojč ob njegovem grobu, se zamislim v polpreteklo dobo, in mimo mene gredo vsi važni dogodki, ki so se vršili za njegovega trinaestletnega pastirovanja v ljubljanski škofiji, zlasti prvi katoliški shod, ki je postavil temelj socijalnemu prepovedu našega naroda v Kranjski in izven nje. V duhu ga vidim v brzovlaku, iz katerega nas je še zadnjikrat blagoslavljal. — Potem je v goriški nadškofiji proučeval in motril razmere in ravno zastavil delovanje, a ga je ugrabila nemila smrt. Svetogorska cerkev je sicer razvalina, a njegov grob je še nedotaknjen.

Malo pred cerkvijo je grobišče, na katerem počivajo premožnejši častivci Svete Gore iz Gorice in Trsta. Tudi to grobišče je ostalo.

S Prevzvišenim sva se spustila nižje in obšla po ozki stezi cel hrib, nabirala planinske rože in se vrnila zopet na vrh. Sloneč na kamenitem obzidju gledava zopet doli proti Solkanu, molčeč občudovaje božji kras. Teda; prekine Prevzvišeni molk in pravi: Ali vidite Sočo? Kaj ne, da je krasna? Vglasil ste »Ojko«, dajte še »Sočo«, tedaj pridemo Goričani zopet korporativno v Ljubljano.

Nevem, je li sem kaj obljubil, ali ne. To pa vem, da prišedši domov, sem imel velike pomisleke o oportuniteti tega dela, katere pomisleke so mi narekavali obziri, ki jih je avstrijska vlada vedno imela do zvezne Italije. Ko so pa Italijani prekršili pogodbo in nas verolomno napadli, tedaj so padli vsi pomisleki, Gregorčičeva »Soči« je postala aktualna, vzel sem spev v roko, ga razdelil in počel skladati.

Skladba je tedaj nastala po nagibu prevzvišenega gospoda metropolita dr. Sedeja, zato se usojam spomniti ga na dano obljubo in prevljudno vabim Njegovo Prevzvišenost in Goričane na uprizaritev »Soče«.

P. H.

„Soča“ v glasbenem ozru.

Pod Triglavom je njen izvor; nezaten in skrit, kakor izvor Save na drugi strani velikana. Soča in Sava imata istega očeta Triglava — pravi posestrimi. — Dasi je nezaten Sočin izvor, vendar vodica ljubko žubori, kakor malo dete, ki začne čebeljati. Bistra je njena voda — krasna je.

Naša kantata se prične z enim samim, mogočnim tonom, zategnjenim s korono, ki ima ta namen, da opozori občinstvo na početak kantate in ga umiri. Koj za tem slikajo vijoline z mikavnimi triletki izvor in žuborenje mlade Soče, ki se v svoji mladostni razposajenosti kmalu jame prekučevati po pečinah in dela že precejšen šum. Glasba slika Sočino gorsko življenje v precej dolgem uvodu. Zdi se ti, da čuješ prelakanje vodja po ozki dolini, Sočini šum in trum, njeno prekopicanje v globoke tolmuhe. Nekoliko se pomiri, pa zopet zbene in se peni — vedno krasna in brdka v prirodni lepoti, v njej pa švigajo iskre posttrvi gori in doli. Motiv, ki si ga je izbral skladatelj, se uporablja na razne načine, se obrne, da prostor tudi postranskim motivom, prinese reminiscenco poznejše basovske vloge; in kadar pride do vrhunca, vstopi zbor in nam v mogočnih, deloma tematičnih nastopih opisuje Sočino krasoto.

Šesteroosminski živahni uvod vpelje sopranski samospev. Ta spev je poln življenja in mladeniške razboritosti, kakršen je namreč tek Sočin v planinskem svetu, in obvisi na visokem gis-u.

Kakor Gregorčič, tudi naš skladatelj vedno preide v isti irefren: »Krasna si, bistra hči planin!« — in ga izvaja na razno-licen način. Znano je namreč, da Gregorčič razločuje v Sočinem teku: zibelko valovja, planinsko mladostno življenje, dozorelo moško dobo in zadnji tek, ko mine vsa radost in njene vode počasi in trdno lezejo v naročje morja. — Med vsako dobo mu pa z nova vzkipi srce in vsklikne: »Krasna si...!«

Tenorski samospev v mirni in lepi kantileni občuduje valove bodre-zelenomodre, ki so lepoto pili iz sinjega neba, z zelenih gor.

Po kratki, pomenljivi igri, ki je vsa prevzeta lepote Sočinih vodja, povzame besedo altovski samospev in v neizrekljivo gorkih čustvih pozdravlja Sočo — predrago znako, ki prinaša z doma mnog, ljub pozdrav. Zatorej: »Bog sprimi te, Bog sprimi te«, prihaja pozdrav iz drhtečega srca. In zopet zaori zbor: »Krasna si, bistra hči planin!« In ta čustveni klic se razplete v malo fugeto, ki mora vsako pošteno slovensko srce napolniti z istim čutom.

Situacija se spremeni. Dva rogova svirata v tužnih tereh in kvintah in z uprav jugoslovanskim ritmom nas vpeljeta v zadnjo Sočino dobo, ki trdno in počasi leze mimo grobov slovenskega domovja. »Ogromna solza se mi zdiš, a še kot solza krasna!«

Basovski samospev je vrhunec čustvovanja, pretresljiv in ganljiv; ganljivo danes tembolj, ker teče Soča ne le mimo grobov pradedov, ki so nekda; bili naseljeni v Furlaniji; marveč teče danes mimo svežih grobov padlih junakov — slovanskih sinov, ki so dali življenje v obrambo ožje in širše domovine.

Samospev se izteče v kratek, nežen, dvoglasen spev, v katerega takoj vpadе celi zbor in se konča z varalnim sklepom. S tem se prične bojni ples. Napovesta ga tromba in pozavna, njima se kmalu pridruži celi orkester in zbor. Vrste signali, bojni meteži, strojne puške, grom topov, vik in krik — vsa grozota boja. Glasba se umiri

in basovski salospev pride z zadnjim naročilom:

Takrat se spomni, bistra Soča...

K sklepu nastopi zmagovalni zbor, se stopnjuje do nezasišane moči, se zopet pomiri in se konča v eminentno patrijičnem spevu.

Spored koncerta, v katerem se bo izvajala »Soči«

v sredo in v četrtek je sledeč: 1. Haud: Svečana hrvaška uvertura za veliki orkester. 2. a) Chopda: Poloneza; b) Liszt: Tarantela za klavir s spremljevanjem orkestra. 3. Stanko Premrl: »1813 — 1913, Kranjska zopet z Avstrijo«. Za mešani zbor, baritonski solo in orkester. 4. Dr. A. Schwab: »Zlata kanglica«, za sopranski solo, mešani zbor in orkester. 5. P. Hugolin Sattner: »Soči«. Besede Simona Gregorčiča. Kantata za soli, mešani zbor in orkester. 6. Dr. A. Dvořak: 149. psalm. »Nova pesem Stvarnika poslavlj«. Za mešani zbor in orkester. Sopranski solo poje gospa Pavla Lovše, basovski solo gospod Josip Križaj. Na harfo svira pri »Soči« in »Zlati kanglici« gđc. Alojzija Holubova iz Zagreba. Solistične klavirske skladbe svira gospod Dragotin Simon, okrajni sodnik na Hrvaškem, izvrstni koncertni pianist, rojen Slovenec-Ljubljčan. Koncert vodita gospod kapelnik domobranske glasbe Ivan Muhvič iz Zagreba in koncertni vodaja M. Hubad.

Potres na Spodnjem Štajerskem in na Dolenjskem.

V Brežicah so poškodovane vse hiše. Ker je šel potresni sunek od juga proti severu, so podrti zidovi večinoma na južnem delu hiš. Tako se je n. pr. pri neki dvonadstropni hiši podrl cel južni del zidu. »Nemška hiša«, v kateri se nahaja restavracija pri »Črnem orlu«, je ostala na zunaj skoro nepoškodovana, ima le nekaj razpok, v notranjosti so se pa podrli vsi stropi in velik del strehe. »Narodni dom« je manj poškodovan. V poštnem poslopju se je podrl strop, ter je, več ljudi poškodovanih. Zvonik frančiškanske cerkve ima veliko razpov ter se je nagnil. Bati se je, da se sam podre. Močno je poškodovana tudi hiša brežiškega župana Ivana Schniderschitsch (Znidarski).

Na Čatežu razrušena cerkev in župnišče? Poroča se nam: Ko se je v ponedeljek hudo treslo po Krški vasi in Brežicah, bi skoro sodil, da je imel potres svoje središče na Čatežu. Miško Zevnik iz Begunj na Gorenjskem je pisal župniku na Čatež, naj ga za njegov god sreča kak vesel dogodek, a kakšno presenečenje — isti dan je razrušil potres cerkev in župnišče — ubogi župnik je brez cerkve in župnišča. Voščil mu je tudi, naj ga navda kak lepa misel; zares bo v teh strašnih časih treba silno misliti, kako zopet sezidati cerkev in župnišče. — Od druge strani se nam poroča, da je cerkev na Čatežu močno poškodovana in da se je bati, da se župnišče podre.

Iz Krškega se poroča: Tudi v Krškem se je potres minuli ponedeljek

dušo, in veličastna bazilika se je porajala sredi dvora...

Svetobor je bil mojster v cerkveni umetnosti, je napravil že marsikak stavebeni načrt, in njegovi učitelji so ga hvalili kot dobrega risarja.

»Priatelj, ti si se zamislil kakor kak nemški potni glumač, ki sproti kuje kitice in uglašuje.« vzbudi Kocelj zamisljenega mladega spremljevalca.

»Res je, gospod majordom!« odvrne češki knežič. »Kakod hitro si zinil o svoji nameri, da misliš sezidati samostan in božji hram na tem prijaznem homcu, mi je takoj šinila v glavo misel, kako bi se dal prestaviti in prezidati benediktinski samostan iz tega visokega in debelega zidovja. Prav po vzorcu osojskega samostana bi se dal izvršiti. Le poglej tiste presledke v oklopnem zidovju! Ali niso kakor nalašč prikladni za samostanske celice?«

»No, le počakaj, pobratime! Saj ne bomo že jutri začeli. Časi so nevarni in preživet bo treba še marsikako prevaro, preden izvršimo svoje načrte.«

Hlapca sta v tem šinila naprej in sporočila grajskemu vratarju, da spusti most čez široki jarek.

»In moj načrt je obsežen,« pripoveduje Svetobor z vznešeno besedo, »sega od Rima do Prage, pa še dalje proti severu. Ali poznaš Devin, presvetli grof? To je lepo mesto, koder je vladikoval polabskim Slovincem moj ujec Friderik. Ko je mene in sestro z materjo, knez Vratislav pognal iz Prage na Moravsko, koder smo se mudili pri stricu na gradu Podivnu, je mati poslala mene v Devin k njim. Tam sem prebil prva leta svoje mladosti, in to so bili dnevi sladkosti in milobe. Žal, da so se Ljutici tako prepirali med seboj in trdovratno molili svoje bogove. Ni bilo možno nikako misijonsko delovanje, in za-

stonj je moj ujec ustvarjal načrte za cerkve po domovini polabskih Slovincov. Pre-rano je umrl moj ujec, in tako sem jaz po tvoji dobroti dospel na Osoje, sestra Svetka pa na Krko.«

»Res, bitka usoda te je zadel. A vse bi še bilo, da ni tvoja mati Ida prezgodaj umrla. Tako pa se je treba ukloniti božji volji, in vesel sem, da sva prišla midva v ožji stik. Tudi jaz sem zadnji svojega imena. Opat Kocelin na Osojah, moj brat, je že starček, le moj nečak Leopold je še up mojega rodu. Žal, da je tako mlačen Sloven, in duha mojih pradedov skoro ni več v njem. Čuti se bolj Nemca kakor Slove-na. Upajmo pa, da njegova nevesta ohrani zavest slovenske matere.«

Svetoboru se razjasni čelo in z nasmeškom na ustih odgovarja:

»Nevesta Leopoldova, moja sestra Svetka, je Čehinja, gospod grof!«

»Bratje smo, ljubi moj!«

»Ah, ah, bratje!« vzklikne Svetobor in se pikro nasmeja. »Bratje smo, kajpada, cenjeni mi palatin, ali sreča ti, da sva sama. V vojnih časih smo in ne smemo poznati drugih bratov, kakor zaveznikov cesarjevih ali papeževih. Da naju čuje korotanski knez, bi naju dal zapreti zaradi veleizdaje.«

»Ti gledaš prečno, Svetobor! Tako daleč nismo, da bi cepili dlako za uglel in moč domovine. Res, da so časi čudni, Sloveni se bijo za slavo nemške krone, Sloveni se tepo za papeževo tiaro, toda krivica se jim ne godi, in kolikor jo trpe, so je krivi sami. Pravica se bo šele pokazala.«

»Pravica je tam, koder je resnica. Resnica pa je le ena. Pravico poudarja papež, pravico izvršuje cesar, a pravica je le ena, kakor je resnica le ena. Kdo ima prav?« povprašuje češki knežič.

»Prihodnost bo povedala. Doslej še ne moremo izreči sodbe.«

»O pač, prečastni starina! Modroslovci ude resnico.«

»Modroslovci se prerekavajo in ne bodo rešili pravice.«

»Prav je, da se prerekavajo. Tudi stari Grki so se prerekavali, dokler ni zažgal Aristotel svoje plamenice in posvetil v dno modroslovja. Tudi Rošljin (Roscelin) je posvetil Pijemontcu Anzelm in mu izpodbil njegov nazor. Vsi naši splošni pojmi so same prazne besede, so samo odsev predmetov v naravi, naš razum ne spozna reči, kakor so, ampak se šele razvije, ko že posamične predmete vidi. Reči šele napravljajo misel, idejo, s svojimi čuti zaznamo samo gotove predmete, s svojim umom zaznamo samo splošne pojme. Ti vidiš vrabca na strehi, ščinkovca v grmovju, petelina na plotu, ali tičva ne vidiš niti na strehi, niti v grmu, niti na plotu. Ti ga samo domnevaš, ti ga samo slutiš, napraviš v svojih mislih, a ga ni v resnici. Šele po lastnostih, po posebnostih dotičnih predmetov zaznaš predmet sam, si ustvariš sliko, pa ne takšne, kakor si jo gledal v zrcalu, ne posnetek praslike, ki si si jo predstavljaj v svoji ideji. Naš pojm je le znak stvari, ne pa njena slika, zato pojm nima objektivne vrednosti. Stvari, ki jih ne vidimo v stvarstvu, so za nas brez vrednosti. Le po vidnem svetu pridemo do nevidnega, do Boga.«

Stari Kocelj je gledal debelo, poslušajoč svojega mladega spremljevalca. Videl je pač, da je Svetobor učen dijak, ki je poslušal nekaj časa v Bolonji na vseučilišču predavanja tedanjih učenih modroslovcev, toda gladko tekoča Svetoborjeva beseda je zagrnila njegovo svetovno obzorje v meglo, iz katere ni našel izhoda. Prestrašil se je pa vendar le izvajani bo-

lonjskega dijaka. Čul je pač, da se dijaki uče najvišjih modroslovnih in bogoslovnih nauk na pariški univerzi, a v Bolonji so učitelji razlagali bolj cerkveno in državno pravo. Kot juridična fakulta je slovela univerza v Bolonji, in Svetobor naj bi se bil izučil kot dober cerkveni pravnik in spreten državni diplomat. A zdaj se usuje naenkrat ta modroslovna ploha iz ust češkega knežiča. Brat Kocelin je sicer palatinu nekoč pripovedoval, da se Svetobor preveč bavi z nauki francoskega kanonika Rošljina, ki je predaval na pariški univerzi in pobijal sholastika Anzelma, toda ni mu prišlo na um, da bi Rošljinova veda Svetobora tako prevzela. Zato se ne čuti sposobnega, da bi ugovarjal mlademu benediktincu, pač pa reče:

»Svetobor, jaz ne umem tvojega modrovanja. Rečem ti pa, da sem se zmotil nad tabo. Menil sem, da si se učil v Bolonji pravnih stvari, pa si tisti čas porabil za modroslovje. Ali si presukal svoj poklic, ki si si ga izvolil? Iz tvojega ravnanja bi sklepal, da ne.«

Mladi vitez se nasmeja, pa pravi:

»Ne boj se zame, predobri moj do-brotnik! Ali vedi, da mora človek z visokim poklicem napraviti obširno obzorje in globoko podlago, da ga življenja viharji ne potegnjejo s ceste, ki vodi v gotovost. Ne boj se, da bi postal stojak, da bi zamenjal Boga s stvarjo, toda brez krepke modroslovne podlage tudi ni krepke delovanja.«

Svetobor je prenehal s svojim modrovanjem, ker je videl, da starca ne zanimajo učeni pogovori, ter je izpodbodel svojega konja. Grad je bil že pred očmi, kmalu so zahrščala grajska vrata in jezdec so dospeli na Možnico.

(Dalje v ponedeljek.)

močno čutil, zlasti prvi sunek ob pol 10. uri dopoldne je bil izredno hud, spremjalo ga je glasno podzemeljsko bobnenje. V župni cerkvi in tudi po nekaterih hišah so se pokazale precej močne razpokline. Ker se manjši potresni sunki še vsaki dan po večkrat ponavljajo, in ker prihajajo vedno bolj strašne novice iz Krške vasi in Brežic, je tukajšnje prebivalstvo nepopisno razburjeno. — Potres je zahteval v Krškem tudi eno človeško žrtev. Šestdesetletna vdova Uršula Arh je ob tistem času, ko je prišel prvi sunek, prala na Savi. Ali je bil sunek tako močan, ali pa se je tako prestrašila, reva je padla v Savo in izgubila v valovih. Nesreče ni v prvem trenutku nikdo opazil. Šele pozneje so opazili ljudje, da je perilo še ob Savi, toda perice nikjer več. Do petka se truplo vtopljenke še ni moglo najti kljub marljivemu iskanju.

Iz Celja poročajo: V ponedeljek 29. jan. ob 10. uri dopoldne smo čutili v Celju in okolici valovit, več sekund trajajoč s podzemeljskim bobnenjem spremljan močan potresni sunek. Smer je bila od juga proti severu. Kmalu po 11. uri je sledil drug še močnejši potres, ki je trajal zopet več sekund. Škode ni zaznavati nobene.

Poročila o potresu smo dobili tudi iz Strega trga pri Kočevju, kjer potres ni bil silen, iz Dramelj in s Skarčine, kjer se je župnišče močno zazibalo in streslo.

Cesarjev brat nadvojvoda Maks v Brežicah, Krški vasi in na Čatežu.

Včeraj popoldne se je pripeljal po naročilu N. J. Velikánstva cesarja v Brežice N. J. c. in kr. visokost nadvojvoda Maks, in v Krško vas, kjer ga je udano pozdravil župan Ajster. Nadvojvoda je obljubil znatno pomoč. Iz Krške vasi se je peljal na Čatež, kjer ga je pozdravil župan Komočar. Nadvojvoda je izročil za ponesrečence v Krški vasi in na Čatežu 7500 K. Vodja okrajnega glavarstva vladni tajnik Svetec in oba župana so prosili nadvojvodo, naj izroči na Najvišje mesto iskreno zahvalo prebivalstva za iskreno sočutje, katero je pokazal cesar s tem, da je odposlal svojega ravnokar iz nemškega glavnega vojnega stana došlega brata v ponesrečene kraje.

Vojaske vesti.

Odlikovanja. Ponovno Najvišje pohvalno priznanje sta dobila podpolkovnik 13. drag. p. Karel grof Thuillères pl. Montyoye in de la Roche, pri 27. domobranskem pp. in poročnik 27. pp. Jakob Dereani. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: poročniki 47. pp. Vladimir Krušič, Pavel Kaderavek in Vladimir Zajiček, poročnika 87. pp. Karel Kondrouski in Oton Slana, poročnik 17. pp. Karel Berthold, poročnik 28. polj. havb. p. Pavel Miklavc in nadporočnik 4. bos. herc. pp. Matej Šmalc. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: poročnik Ferjančič Franc, četovodja Zunič Peter, podlovca Boban Ivan in Kravanja Franc in lovec Frühwirth Franc, vsi pri 20. lov. baonu. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: deseterik Praunegg Franc, pionirji Glavičnik Rupert, Vorovnik Alojzij, Santej Andrej, Menart Andrej, Nussdorfer Alojzij, Vehovar Ivan, Zalokar Mihael, Pregelj Ivan, Trstenjak Matija, Košir Josip, Milavec Franc, Rakič Franc, Kolšek Martin, Grom Franc in Jerman Karel, vseh 16 pri 3. pionirskem baonu; častniški sluga 17. pp. Duk Alojzij; tit. četovodja 17. pp. Kleindienst Matija, podlovca Poklukar Josip, enol. prost. tit. četovodja Dunst Koloman, lovci: Penca Ivan, Leitgeb Ivan in Faibl Anton, vseh pet pri 20. lov. baonu. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostno svetinje so dobili: četovodja 7. pp. Klančnik Franc; tit. deseterik Grebenšek Luka in tit. četovodja Kuhar Ivan, oba pri 7. san. oddelku; četovodja Vilčnik Franc in tit. četovodja Cvar Josip, oba pri 3. tren. diviziji. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila poročnik 4. dom. pp. Ivan Skrjanc in nadporočnik avditor 5. črnovoj. okr. pov. Adolf Breznik. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil poddeset. 27. dom. pp. Ivanetič Ivan, prideljen 27. črnovoj. pešpolku.

Izvanredno imenovanje. Nadporočnik v rez. g. Stane Oražem iz Ribnice, je bil vsled priznane požrtvovalnosti in zmožnosti s 1. jan. 1917 izvanredno imenovan poveljnikom neke skupine avtomobilnih kolon na italijanskem bojišču. Imenovani je služil že v mirnem času pri tehnični četi in je bil nepretrgoma od začetka vojne zapovednik avtomobilne kolone na severu in jugozapadu.

— **V časten spomin junaku.** 9. jul. 1916 na gori Dodič padli kadet Zdravko Šolar je bil odlikovan z srebrno svetinjo (II. razreda) za svojo hrabrost. Te dni je dotično svetinjo vojaška oblast poslala staršem padlega junaka-rojaka. Naj bo to odlikovanje umrlega sina vsaj mala tolažba še vedno žalujočim staršem!

Novi vpoklici in prebiranja.

Budimpešta, 2. februarja. (Kor. ur.) Magistrat je razglasil odredbo honvedskega ministrstva, po kateri se morajo vsi v Budimpešti nahajajoči se črnovojniški obvezanci, letnikov 1872 do 1891, tako ogrski kakor tudi avstrijski državljani in v Bosno in Hercegovino pristojni deželani, ki pri dosedanjih prebiranjih niso bili izpoznani sposobnim ali ki so bili radi svoje nesposobnosti odpuščeni iz aktivne vojaške službe, dalje oproščenci teh letnikov kakor tudi črnovojniki letnikov 1865 do 1899, ki k prebiranjem niso prišli, priglasiti v 24 urah z oblastveno izdanimi izkaznicami. Popisanci bodo od 26. februarja do 19. marca zopet prebrani. Oproščenci morajo od 12. do 14. februarja dokazati pravoveljavnost svoje oprostitve pri svojem pristojnem okrajnem predstojništvu.

— **Nova splošna prebiranja letnikov 1891 do vstetega letnika 1872 v Avstriji.** Uradno poročajo iz Dunaja: Črnovojniki rojstnih letnikov 1891 do 1872 bodo zopet pozvani na prebiranja. Na prebiranja morajo priti vsi v teh letih rojeni črnovojniki (avstrijski in ogrski državljani, kakor tudi tisti, ki ne morejo dokazati da so tuji državljani); tudi tisti, ki so bili pri prezentaciji ali pozneje odpuščeni na dopust, ker niso bili sposobni. Izvzeti od dolžnosti priti na prebiranja so med drugimi tisti, ki so se sedaj veljavno črnovojniške službe oproščeni, dalje tisti, ki so bili šele po 30. novembru 1916 superarbitrirani, tisti, ki so vsled napak, zaradi katerih so za vsako službo nesposobni, bili že svojčas izbrisani iz nabornega seznama ali so bili kasneje odpuščeni s črnovojniškim oprostilnim certifikatom ali črnovojniško odpustnico ali kot gažisti; navadna izkazila izvida »za vsako črnovojniško službo nesposoben« ne odvezujejo od dolžnosti priti k prebiranju. Dalje tisti, ki jim manjka ene noge, ene roke, ki so slepi na obeh očesih, gluho-nemi, kreteni, tisti, o katerih je sodišče izjavilo, da so blazni ali trapasti, če so pri prebiranju predloženi dokazi teh napak. Božjastni črnovojniki morajo priti na prebiranje. Vsi, ki so podvrženi prebiranju se morajo do 15. februarja javiti pri občinskem uradu svojega bivališča. Prebiranja bodo od 3. do 28. marca. Kdaj in kje morajo priti posamezni obvezanci na prebiranja, se bo posebej razglasilo. Kdaj in kam bodo morali sposobni k vojakom, bodo izvedeli pri prebiranju. Glede na druge dolžnosti in ugodnosti prebiranju podvrženih veljajo znana določila, ki jih obsega tudi zdaj razglašeni poziv na prebiranja S. Bosensko-hercegovski deželani se morajo tudi do 15. t. m. priglasiti pri občinskem uradu; prijaviti se morajo od 24. do 28. februarja pri nadomestnem okrajnem poveljstvu svojega bivališča.

Tistim, ki morajo po oproščanju oditi v vojno službovanje

se uradno naznanja: Vojni obvezanci, ki so oproščeni od vojaškega ali črnovojniškega službovanja, se smatrajo na dan, ko je poteklo njihovo oproščanje ali pa izstopijo ali so odpuščeni iz službe ali delavnice, za katero so bili oproščeni, kot vpoklicani na temelju splošnega mobilizacijskega razglasa, oziroma roma vpoklica, ki se tiče njihovih letnikov, čeprav niso še dobili nobenega vpoklicnega povelja, ki bi se glasilo na njihovo ime. Ravno tako je smatrati za vpoklicane predlagane, ki so dobili dovoljenje, da na svojem mestu počakajo rešitve prošnje za oproščanje, tisti dan, ko pride odklonilna rešitev na njihovo službeno ali delovno mesto. Ti vpoklicanci se morajo takoj javiti pri svojem dopolnilnem poveljstvu. Za ureditev osebnih zadev se jim dovoli rok 48 ur. Kdor ne pride, bo strogo kaznovan.

Poojsirena podmorska vojska.

Dunaj, 2. febr. (K. u.) Povodom pričetka poostrene podmorske vojne piše »Fremdenblatt«: Osrednje vlasti žele, kolikor je le mogoče, nevtralnimi državam prihraniti trpljenje vojne, dočim je ravnokar ententa odredila blokiranje nevtralnih obal Severnega morja, vsled česar postane nadaljevanje vojne velika muka tudi za narode, ki niso v vojni. Nevtralci si žele miru, ki naj jih osvobodi silnega pritiska. Temu mi-

ru se tako mi kakor oni vedno bolj bližamo, ako pričnemo s poostrenimi sredstvi v boju proti državam, ki izvršujejo pomorsko tiranstvo. Dolgo smo čakali s sklepom poostritve podmorske vojne, ker smo še vedno upali, da se najde izhod iz vojne. Mi smo se izjavili pripravljenim, da sklenemo mir na taki podlagi, ki bi bila, upoštevajoč upravičene interese, sprejemljiva tudi za sovražnike. Odgovor je bila zaničljiva odklonitev in njej je sledila kot odgovor na povabilo Wilsona lista pogojev, ki vsebuje uničenje Avstro-Ogrske, razdelitev Turčije, oropanje in zmanjšanje Nemčije, zmanjšanje in ponižanje Bolgarske v vazalno državo. Te nezasižane zahteve bi morala četverozveza odkloniti, tudi če bi bile sovražne čete daleč v njenem ozemlju. Toda ker je ententa nastopila z njimi, čeprav smo zmagovalci mi, je jasno, da hoče izvesti svoj osvojevalni in uničevalni načrt z lakoto. Z zapore in sestradanjem hočejo ustvariti sovražniki svetovno zgodovino. Proti temu načrtu bomo nastopali s skrajnim odporom, z brezobzirno ofenzivno podvodo. Ker se nas hoče posvetiti smrti, hočemo odrezati sovranikom vire njihovega življenja.

Rotterdam, 1. febr. Nizozemska bo ves tovarni promet z Anglijo radi nevarnosti podmorske vojske ustavila.

Rotterdam, 1. febr. Radi napovedane poojstrene podmorske vojske se niso ponoči odpeljale nobene ladje iz Nieuwe Waterweg.

Haag, 1. febr. Vlada je začasno prepovedala nizozemskim ladjam, da bi smele odpeljati iz pristanišč na morje; prepoved obsega tudi vse nevtralne ladje, ker bodo poprej še naznanili, kje naj ladje vozijo. Poštni parniki iz Vlissingena v London večeraj niso odpeljali.

Rotterdam, 1. febr. »Manchester Guardian« poroča, da je izgubila angleška trgovska mornarica do 31. dec. 1916 vseh ladij.

London, 31. jan. Neka nemška pomožna križarka je potopila angleški parnik »Cambrian Range« (4234 ton).

Amsterdam, 1. febr. (K. u.) »Reuter« poroča iz Madrida: Nemška nota je napravila velikanski vtis.

Berlin, 1. febr. (K. u.) Kakor se je poskrbelo za redni ameriški potniški promet v zaprtem ozemlju, se je gledalo tudi na potrebe prometa s potniki na celine. Enkrat na teden sme voziti med Vlissingenom in Southwoldom en nizozemski parnik in sicer podnevi. Tudi te ladje bodo preskrbljene s posebnimi znamenji.

Curih, 1. febr. »Tagesanzeiger« javlja z merodajne nemške strani: Francosko pristanišče Cette so z ozirom na švicarski uvoz izrecno izvzeli od blokade.

Berlin, 31. jan. (K. u.) Nota vladi Združenih držav obsega sledeča posebna določila ameriškim potniškim parnikom: Redni promet ameriških potniških parnikov se sme nadaljevati: če a) se vozi v Falmouth; b) na potu tja in nazaj se mora krmiti proti Scilly kakor tudi na neko točko 50 stopinj severno, 20 stopinj zahodno; tam ne bodo Nemci položili nobenih min; c) parniki bodo morali imeti le v ameriških pristaniščih dovoljena sledeča znamenja: Popretek bodo morali biti na 3 metre široko pobarvani rdeče in belo; na vsakem jadrju mora viseti velika belo-rdeča progasta zastava, dalje bo morala biti razobešena ameriška narodna zastava. Ponoči bodo morali parnike kolikor mogoče razsvetliti; vsak teden sme voziti en parnik, ki bo prihajal v Falmouth v nedeljo, odpeljal se pa bo v sredo; e) ameriška vlada mora jamčiti, da ti parniki ne bodo vozili po nemških seznamih pr-povedanega blaga.

Berlin, 2. februarja. (Kor. ur.) »Lokalanzeiger« poroča s strani, ki je v dobrem stiku z diplomati nevtralnih držav, o nazoru glede na poojstritev podmorske vojske: Nevtralci se ne bodo zapletli v spor, ker je usoda Rumunije bila posebno poučna malim deželam. Glede na Združene države upravičuje predvsem okolnost na zaupanje, ker Amerika Nemčiji ne more očitati, da je preklicala svojo besedo.

Bern, 2. februarja. (Kor. ur.) Podmorski čolni, ki so se vrnili te dni, so potopili 21 ladij s 30.000 tonami. Potopljene ladje so vozile med drugim približno 7500 ton premoga in 5000 ton rude, dalje tudi fosfat in les namenjen rudnikom.

Kodanj, 1. februarja. (K. u.) Nemško noto o blokadi je prebivalstvo primeroma mirno sprejelo, dasi si ne prikrivajo velikih težav, ki bodo nastale za to za Dansko. Časopisje dela na to, da razbline vsako pretirano razburjenje.

Kodanj, 1. februarja. (Kor. ur.) Sinoči se je že pečal ministrski svet s položajem, ki je nastal vsled nove nemške note. Danes opoldne sta bili pozvani obe zbornici državnega zbora na tajno skupno sejo. Borza ostane začasno ta in bodoči teden zaprt.

Stockholm, 1. februarja. (Kor. ur.) Avstrijsko in nemško noto o poojstritvi

podmorske vojske nevtralcem švedsko časopisje zelo mirno presoja. Napeto pričakujejo, kakšno stališče bo zavzela Amerika. Sodijo, da se z ozirom na Japonsko in ker se je dozdej tako zavzemala za mir ne more zaplesti v vojko.

Italija in morska zapora.
Lugano, 1. feb. (K. u.) »Agenzia Stefani« je objavila le kratek izvleček avstrijske note o poostreni podmorski vojski. Ker manjka v Italiji premoga, je zapora napravila v Italiji globok vtis. Listi pišejo razjarjeno in pravijo, da se s tem korakom pritiska na nevtralce, naj bi odločnejše nastopili za mir.

Frankobrod, 2. februarja. »Frankfurter Zeitung« javlja iz Pariza: Italijanski general Dall'Olio je rekel poročevalcu lista »Journal«: Podmorska vojska bo lahko zelo nevarna, če se ne bo sporazum takoj zedinil o obrambnih ukrepih. Uspeh londonskega mornariškega posveta ga je zadovoljil.

Francija in nemška morska zapora.

Pariz, 1. februarja. (K. u.) Mornariški minister Lakaze je izjavil v senatu, da ne more podati v javni seji popolnega pojasnila, a to lahko reče, da odgovarja nemška izjava o zaporu morja splošnemu stališču, ki ga je zavzemala Nemčija, odkar je izbruhnila vojska in ki krši vse v Haagu slovesno sprejete obveznosti. Na nove sovražne izjave bo ostala Francija mirna in brez strahu. V zadnjih 11 mesecih je bilo od 51.000.000 v francoska pristanišča določenih ton po podmorskih čolnih uničenih le 273.000 ton, to je pol odstotka. Če se to število nekoliko zviša, to trdne volje Francije ne bo zrušilo.

Genf, 2. februarja. Pariško časopisje psuje nemško-avstrijsko zaporo na morju. »Matin« piše o nečutenem cinizmu, »Petit Parisien« o kršenju mednarodnega prava, kakršnega še ni bilo, »Tems« o nepresegljivi podlosti.

Angleži dvomijo o izstradanju Nemčije.

Rotterdam, 1. februarja. »Daily Chronicle« piše, naj se ne upa na zmago po izstradanju; boljše je upati na zmago po lakoti skupno z vojaškimi porazi. List upa, da bo sporazum dosegel do junija tak vojaški uspeh, ki bo Nemčiji onemogočil nadaljevati vojsko.

Posledice pomorske zapore na švedskem.

Stockholm, 2. februarja. (Kor. urad.) Vojna zavarovalna komisija je sklenila, da prekliče vse zavarovalne pogodbe glede na tovore, namenjene v Anglijo in v Francijo. V Calmavu so prenehali vkrcavati les. Od četrtka dalje je popolnoma prekinjena poštna zveza z Anglijo in z zahodno Evropo.

Ukrepi švedske.

Stockholm, 2. februarja. O ukrepih švedskih paroplovnih družb se poroča: Zunanje ministrstvo je o novi nemški noti že sinoči obvestilo vse švedske pomorske družbe. Poroči že so vse švedske ladje pozvali nazaj domov. Stockholmsko poštno ravnateljstvo je tukajšnjim veletvrdkam svetovalo, naj ustavi pismene pošiljke na Angleško. Nakup angleških šekov so tukajšnje banke ustavile.

Španski zunanji minister o poostreni podmorski vojski.

Madrid, 3. februarja. (Kor. ur. po »Agence Havas«.) Zunanji minister je sprejel predsednika zveze lastnikov ladij v zadnji blokade na Sredozemskem morju; predsednik je izjavil, da je deset ladij na morju. Ministrski predsednik grof Romanones je izjavil po razgovoru s predsednikom zbornice: »Ne more se tajiti, da je položaj zelo težaven. Vlada je sklenila, da se bo vzdržala vsake razprave. V senatu je podal Romanones izjavo, podobno izjavi v zbornici.

Položaj na Španskem izredno resen.

Madrid, 1. feb. (K. u.) »Agence Havas«: Zunanji minister, vojni in mornariški minister so delali celo noč in razmotrivali možnosti, ki vsled nemške note lahko nastanejo. Trdi se, da bo vlada takoj odgodila parlament, da zabrani nevarne razprave. Listi splošno pišejo, da je položaj za špansko izredno resen, ker bo v bodoče njen uvoz in izvoz oviran.

Švica in podmorska vojska.

Bern, 1. februarja. (Kor. ur.) Zvezni svet je v dveh sejah razpravljal o gospodarskem položaju, ki je nastal za Švico vsled napovedi zapore na morju. Zvezni svet pravi, da ni povoda vznemirjenja, a da bo ukrepe, ki so potrebni vsled novega položaja, hitro ukrenil. Več se bo poročalo najbrže že jutri.

Danska in nemška zapora na morju.

Kodanj, 2. feb. »Politiken« javlja, da je družba »Forenede« hitro sklenila ustaviti vožnje na Severnem morju. Od danes naprej ne vozijo danski parniki več na Angleško in v Švedsko. Vse slani in surovemu maslu, ki ga na Danskem prodajo, tudi država, je na odredbo vlade ustavljena na Angleško.

Kodanj, 1. febr. (K. u.) Današnja tajna seja državne zbornice je trajala eno uro.

Zunanji minister je poročal o sedanjem položaju. Ministrstvo bo delalo na to, da doseganje promet z inozemstvom ne bo omejen. Sejo je zaključil predsednik s pozivom, naj se ohraniti mir in hladnokrvnost.

Kodanj, 2. feb. Danski parniki še niso odpluli, tudi vsi danski parniki, ki se ne morejo vrniti do 4. februarja, bodo ostali v angleškem pristanišču. Zavarovalne družbe ne sprejemajo začasno zavarovalnih ponudb. Po posvetu so trgovski in pomorski krogi sklenili, da začasno ne bodo izvažali živil v Francijo in v Anglijo in da bodo ustavili vso plobov tja.

Nizozemska želi možnost izvoza.

Rotterdam, 2. febr. »Courant« poroča, da bo nizozemska vlada naprosila Nemčijo, da blokadno črto preloži bolj proti zahodu, da bodo mogle nizozemske ladje voziti proti severu. Nizozemska vlada je lastnikom ladij naznanila, naj dovolijo ladjam izvoz le sporazumno z vlado.

Resen položaj v Ameriki.

Lugano, 2. februarja. »Agenzia Stefani« poroča iz Newyorka 1. februarja: Pristanišča so od sinoči zaprta. Nobeni ladji ni dovoljeno, da bi smela v pristanišča ali iz njih. Ukrenili so to zato, da ne bi internirane nemške ladje ušle. Policijo so poslali opolnoči na stražo v pristanišča, kjer je zasidranih pet parnikov »Hapaga«. »Associated Press« poroča iz Washingtona: Wilson in Lansing sta se eno uro posvetovala. Trdi se, da vlada glede na izredno resen položaj že prireja odredbe in da je nekaj važnega ukrenila, kar pa ni znano.

Haag, 2. febr. Reuter javlja iz Newyorka: Newyorška borza je nemirna, ker se boje sporov med Nemčijo in Združenimi državami.

Frankobrod, 2. febr. »Frankf. Ztg.« javlja iz Newyorka: Časopisje sodi splošno neugodno o novi nemški podmorski vojski in pravi, da mora Amerika braniti svoje pravice. Veliko uglečnih mož pa opozarja na previdnost; kongresni krogi si že sodbo pridržujejo. Newyorško pristanišče so nenadoma zaprli v sredo ob 10. zvečer; nobena ladja ne more odpluti. Razloga za ta ukrep niso povedali.

Haag, 2. febr. »Morningpost« poroča: Grof Bernstein je, če tudi je govoril o miru, svaril Američane potovati na oboroženih trgovskih ladjah, ker so na njih v nevarnosti, da bi jih ne smatrali za pomožne križarke.

Kolin, 1. feb. »Köln. Ztg.« izvaja v daljšem članku z nadpisom »Učolni vun!«: Če ostane Amerika zvesta tisti poti, ki jo je nastopila po prejšnjem menjanju not z nami, mora zdaj soglašati z nami, ker smo sklenili nastopiti z vsemi sredstvi proti uničevalni volji naših sovražnikov, ki zaničuje vse človeštvo in ki tepta v prahu vse vzore, ki jih tudi v Ameriki slovesno proglašajo; že zdavnaj smo bili upravičeni, da nastopimo z njimi in jih le z ozirom na koristi Amerike nismo uporabljali. Če bi se Amerika kljub vsemu pričakovanju drugače odločila, bi tudi to našega nastopa ne izpremenilo. Če nastopijo proti nam novi sovražniki, smo zato tudi naš meč ostreje nabrusili. Neutralski naj pokažejo svoje barve. Komur sta človekoljubje in svoboda več kot lepe publice, ta mora držati z nami; kdor stopi na stran iztrebitve in hlapčevstva, naj se ne čudi, če ga bodo zadeli naši udarci.

Wilson se zelo peča s poojstritvijo podmorske vojske.

New York, 3. febr. (K. u.) Poročila iz Washingtona se prej ko slej pečajo obširno z vprašanjem o oborožitvi trgovskih ladij, splošno se to vprašanje smatra za zelo silno. Wilson je rekel, da se zelo peča z vprašanjem o oboroženju trgovskih ladij, a prej naj se ne pričakuje kako uradno obvestilo in kako obvestilo vojskujočim se državam, dokler ne bo postalo vprašanje praktično in dokler se kak slučaj ne pripeti.

Amerika še čaka.

Rotterdam, 2. februarja. Iz angleških virov se poroča: Ameriška vlada bo čakala kakšnega dogodka, predno bo odločila, da so trgovske ladje vojskujočih se narodov upravičene napasti kak nemški podmorski čoln.

Newyorško pristanišče zopet odprto.

Rotterdam, 2. febr. Včeraj zaprto newyorško pristanišče so danes zopet odprli, a ladje vozijo na lastno nevarnost.

Rotterdam, 2. febr. Poročilo o poojstreni podmorski vojski je newyorško borzo zelo prestrašilo. Špekulanti so pričeli prodajati papirje; posebno so padli papirji orožaren in ladjinih družb. Borzijanci bombaznih borz so pozvali vlado, naj vse borze za bombaž zapre, dokler ne postane položaj jasn.

Izpremenjena zaporna meja.

Berlin, 2. februarja. (Kor. ur.) Wolff poroča: Vzhodna meja zaprtega ozemlja okolu Anglije se je tako-le izpremenila: Od točke 52-30 stopinj severne širine in 4 stopinje vzhodne dolžine čez točko 56

stopinj severne širine in 4 stopinje 50 min. vzhodne dolžine. Sicer meje zapore niso izpremenili.

Pred odločilnimi boji na morju.

Stockholm, 2. februarja. »Dagens Nyheter« sodi: Ker se je morska zapora razširila na 4000 milj, je nadzorovanje zelo oteženo. Prišlo bo za to do bitke na morju med angleško in nemško bojno mornarico, ki bo mogoče odločila vojsko.

Pred celotno odločitvijo.

Monakovo, 2. februarja. (Kor. ur.) V finančnem odseku bavarske zbornice je izvajal bavarski vojni minister med drugim: Zmagovita vojska v Rumuniji je prinesla velike gospodarske in vojaške uspehe. Vojske seveda ta operacija ni mogla odločiti. Cela odločitev je še pred nami. Pregled o stanju armad sporazuma dokazuje, da nas čakajo še težki boji in da se moramo pripraviti kar le mogoče, ker le, če to storimo, lahko z mirnostjo pričakujemo bodočih napadov sporazuma. Izključeno je, da bi se jim posrečilo prebiti naše bojne črte in izrabiti krajne uspehe v širšem obsegu. Položaj, ki ga označuje mirovna ponudba, nas upravičuje in nam nalaga dolžnost, da uporabimo vsako sredstvo, ki more pospešiti konec vojske. Neomejena podmorska vojska je za to primerno sredstvo, pričakujemo od nje zelo ugodnih uspehov. Na jasnem smo si o nevarnosti, da se lahko z nastopom podmorskih čolnov poslabša političen položaj. Tudi to nevarnost lahko prevzamemo in smo na vse možnosti pripravljeni. Vrhovno vojno vodstvo in vojaška uprava sta vse storili, da pripravijo kmalu odločitev. Domovina je do zdaj z obdobjevanja vredno požrtvovalnostjo podpirala armado. To bo storila tudi v bodoči težavni dobi in bo pripomogla, da se kmalu doseže mir, ki bo odgovarjal našim žrtvam.

Svetovna vojska se bliža h koncu?

Madrid, 31. jan. »Debatte« in drugi listi poročajo, da je voditelj konservativcev Dato pri neki pojedini nasproti svojim prijateljem rekel: Svetovna vojska se bliža koncu. Mir, ki se mu bližamo, se bo sklenil najbrž na Španskem. V odločilnem trenutku se bodo zato poizkušali konservativci polastiti krmila.

Wilson deluje dalje za mir.

Rotterdam, 1. febr. Iz New Yorka se poroča: Wilsonovo glasilo »World« poroča, da se predsednik peča z dvema načrtoma, da bi se približal miru. Prvi načrt namerava vojskujoče se stranke povabiti na oficilen posvet o temeljnih načelih mirovnega programa svojega govora v senatu. Drugi načrt meri na to, da bi se zastopniki vojskujočih se strank posvetovali z odsekom, ki bi ga on imenoval, o temeljnih načelih miru. Vsekakor bi Wilson dalje delal na to, da dobi za svoje nazore potrdilo sveta.

Posvet Wilsona z Lansingom.

Stockholm, 2. februarja. Wilson in Lansing sta se posvetovala več ur. Nato se je naznanilo, da je vlada v zadevi podmorske vojske že ukrenila en korak. Reuter javlja, da bodo po sodbi ameriških uradnih krogov prekinili diplomatske zveze med Ameriko in Nemčijo. Govori se, da bo poslala Amerika Nemčiji noto, ki bo svarila proti neovirani podmorski vojski in grozila s prekinjenjem diplomatskih zvez. Tudi Roosevelt se je zopet oglašil in zahteval, naj se pri prvi nemški »grozovitosti« zaplenijo vse nemške ladje, ki se nahajajo v ameriških pristaniščih. (Reuterjeva poročila se morajo zelo previdno presojati, ker ne poročajo vedno gole resnice, marveč zavijajo sporazumu v korist. O. ur.)

Mirovni nastopi na Škotskem.

Rotterdam, 1. februarja. Organizacije iz cele Škotske nameravajo prirediti 11. marca v Edinburgu mirovno manifestacijo. Glavni govornik bo pacifist poslanec Snowden.

Angleški državni posvet.

Pariz, 31. januarja. »Matin« objavlja zanimive izjave Lloyda Georgeja o državnem vojnem posvetu, ki bo zboroval v Londonu. Rekel je: Če vabimo ministrske predsednike naših velikih avtonomnih kolonij, želimo njih sveta o načinu vojske in o mirovnih pogajanjih. Posvet smatram za začetek nove dobe v angleški zgodovini. Pečali se bodo na njem z vsemi vprašanji, ki tičejo vojske. Izloženo ne bo nobeno vprašanje, ki tiče kako kolonijo. Določila se bo tudi usoda nemških kolonij. Navzoč bo tudi zastopnik Indije.

Posvet sporazuma v Petrogradu.

Petrograd, 31. januarja. (Kor. ur.) Car je sprejel v avdienci člane posveta zaveznikov, ki zboruje v Petrogradu. London, 1. feb. (K. u.) »Times« poročajo iz Petrograda dne 30. m. m.: Posvet sporazuma v Petrogradu zboruje v treh oddelkih. Prvi oddelk se peča z vojnimi operacijami, drugi z nabavo potrebščin, tretji s finančnimi vprašanji.

Važne avdijence.

Dunaj, 2. feb. (K. u.) V Badnu je cesar sprejel zunanjega ministra grofa Czernina, ministrskega predsednika grofa Clam-Martiniča, princa Kristijana Šaskega, ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisza in vojnega ministra Krobotina.

Vsled ostre zime ni velikih bojev.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. februarja. Uradno: Izredno ostro zimsko vreme ovira na celi vzhodni bojni črti vse močnejše boje. Tudi z italijanskega bojišča in iz Albanije se ni bistvenega ne poročila.

Dunaj, 2. februarja. Uradno: Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. februarja. Veliki glavni stan:

Na mnogih mestih vzhodne bojne črte važne poizvedbe o sovražniku. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Berlin, 1. februarja. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Radi ostrega mraza le na nekaterih mestih živahni boji. Pri Narajowski (jugovzhodno Lipnice Doljne) so udri deli nekega saškega polka v rusko postojanko in se vrnili s 60 ujetniki in 1 strojno puško.

Na bojni črti generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa in pri Mackensenovi vojni skupini mali boji na predpolju in osamljen topovski ogenj.

Berlin, 1. februarja. Veliki glavni stan:

Jugozahodno Dojranskega jezera po močnem ognju napredujoče oddelke smo vrgli.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Berlin, 2. februarja. Veliki glavni stan:

Na vzhodnem bojišču nobenih posebnih dogodkov.

Berlin, 2. februarja. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Med Armentieresom in Arrasom se je izjalovilo veliko sunkov močnih angleških poizvedovalnih oddelkov.

Na obeh straneh Ancre in Somme živahen topovski boj. V jutranjih in v večernih urah so živo delovali naši poizvedovalci, ki so privedli jugozahodno Miraumonta in severovzhodno Le Sars enega častnika in 12 mož iz sovražnih jarkov. Na poti Guesdecourt-Eaulencourt so vdrli Angleži po močnem ognju v široki stotine. S protinapadom smo mesto izčistili. Ujeli smo nekaj mož.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na višini Combres in v gozdu Ailly so se vrnile naskakovalne čete iz sesterljenih francoskih jarkov z 20 ujetniki. V Vogezih so naši poizvedovalci privedli 6 Francozov od nekega podjetja. Na severni zahodni bojni črti so letalci zelo delovali. Naše letalne skupine so v angleški Franciji dognale dragocene podrobnosti. Sovražniki so v zračnih bojih izgubili sedem letal.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. febr. Uradno: Na nobeni bojni črti ni bilo posebnih bojev.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 2. febr. Uradno: V okolici Prislave (vzhodno Tulče) topovski in ogenj z minami na obeh bregovih prekopa sv. Jurija.

Sofija, 2. febr. Uradno: Na celi bojni črti slab ogenj s topovi, na posameznih točkah le osamljeni strel s topovi. V ovinku Črne obstrlejevanje s topovi, ki se je večkrat za kratko dobo povišal v viharju podobnih ogenj.

Pri Bitolju in v Vardarski dolini streljanje poizvedovalnih čet in straž.

Italijansko uradno poročilo.

2. februarja. Na severnih slemenih Monte Majo (prelaz Posina, Astico) so napadle naše poizvedovalne čete neko prednjo sovražno stražo in jo uničile; ujele so tam 11 mož. V dolini Sugana je obstreljevalo sovražno topništvo na Monte Lovre z dušljivimi granatami Ospedaletto in kotlino Tesino. Škode ni bilo. Na julijski bojni črti slab topovski boj; delovale so tudi naše patrulje. Neka naša patrulja je metala bombe v sovražne črte in je povzročila eksplozijo neke municijske zaloge.

Italijanske priprave za ofenzivo.

Italijanski listi pišejo o italijanskih pripravah za novo ofenzivo: Prevozi svežih čet z vseh strani neprestano drdajo na bojišče. Rekrute vežbajo sedaj v obližju fronte. Tudi letnika 1874 in 1875 so poslali na bojišče.

Pospešena prebiranja na Italijanskem.

Rim, 2. februarja. (K. u.) Vlada naredba odreja pospešitev prebiranja v prvi tretjini leta 1899 rojenih mladeničev.

Giolitti.

Rim, 2. februarja. Giolitti se je sinoči vrnil v Turin.

Ministrska kriza v Italiji.

Curih, 1. februarja. Italijanski listi napovedujejo ministrsko krizo. Govori se, da je mogoče Salandrovo ministristvo.

Mraz v zgornji Italiji.

Lugano, 2. febr. »Corriere della Sera« poroča, da je bilo včeraj v Paviji 18 stopinj pod ničlo. »Avanti« piše, da morajo za stot premoga plačati 40 lir, drva pa po 12 lir. Milansko prebivalstvo strašno trpi vsled mraza.

Novi francoski topovi.

Lugano, 2. februarja. »Stampa« poroča iz Pariza, da bodo v spomladanski ofenzivi v francoski armadi prvič vporabljali 52 cm topove.

Naknadna prebiranja na Francoskem.

Pariz, 1. februarja. (K. u.) Zbornica: Predsednik vojnega odseka je izjavil, da bo po sedanjem načrtu namesto prvotno nameranih 950.000 mož prebranih le 350.000 do 400.000 mož. Poslanec Deguise se je izjavil proti naknadnemu prebiranju in je izjavil, da je nemogoče sestaviti nove čete, ne da bi se uničilo gospodarsko življenje. Njegov dodatni predlog je bil z veliko večino odklonjen. Nasprotno pa je zbornica sprejela predlog, po katerem bodo vsi možje letnikov 1896 do 1914, ki so bili šele enkrat na prebiranju, še enkrat prebrani.

Boj proti francoski vladi.

Gef, 1. februarja. Francoski armadni odsek pod Clemenceauovim predstvom je naprosil Brianda, naj uradno izjavi, kaj se je storilo, da se zagotovi potrebno moštvo francoske armade, ker je zbornica sklenila, naj se prebere le 320.000 in ne obljubljenih 980.000 mož.

Napad na Lloyd Georgeja.

Amsterdam, 31. januarja. (K. u.) Daily Mail poroča: Zaprli so štiri osebe, tri ženske so med njimi, ker so osumljene napada. Daily Sketch javlja, da so zaprli tri ženske in enega moža, ki so obdolženi, da so nameravali zastrupiti ministrskega predsednika Lloyda Georgeja.

Mesto Cardiff pogorelo.

Rotterdam, 2. feb. Mesto Cardiff, središče trgovine s premogom v Walesu, je postalo žrtev požara. Srednji del mesta je popolnoma zgorel. Na Angleškem se boje, da bo vsled tega močno trpel prevoz premoga na Francosko in v Italijo.

Politični izgnanci v Rusiji pod orožjem.

Stockholm, 1. februarja. »Jenisevski Kraj« poroča: Gubernijska uprava je izročila policiji seznam tistih političnih jetnikov v Sibiriji, ki bodo pozvani v vojaško službo.

Iz dume.

Stockholm, 1. februarja. Danes se bo zbral proračunski odsek dume, da razpravlja o proračunu vojnega in mornariškega ministristva.

Rumuni se izseljujejo.

Stockholm, 2. februarja. »Rusko Slovo« poroča, da Rumuni izseljujejo dalje po načrtu. Bivališča jim pripravljajo že v vaseh blizu chersonske gubernije posebno v samostanih pri Kišenevu in v Besarabiji.

Kuropatkin zopet poveljnik.

Stockholm, 2. febr. General Kuropatkin, ki je bil po svojih neuspehih na severni fronti poslan kot generalni guverner v Turkestan, je bil nepričakovano poklican v glavni stan, kjer biva sedaj stalno. Prevzel bo baje poveljstvo neke armade na ruski zapadni fronti.

Protopopov — diktator?

Stockholm, 2. febr. Poluradni list »Ruskoe Slovo« poroča iz dobro poučenega vira, da se peča notranji minister Protopopov z načrtom diktature v Rusiji. Ta načrt namerava organizirati vse sloje, da celo časopisje in jih postaviti na razpolago vlade. Organizacijski načrt Protopopova je po svojem bistvu podoben civilni vojni službi v Nemčiji. List »Kolokol« podčrtava, da je car posebno naklonjen Protopopovu in da ima Protopopov skoro diktatorsko oblast, ker nadzoruje ostale ministre. Oba lista pravita, da namerava Protopopov duno razpustiti.

Poljska milijonska armada.

»Nowa Reforma« je izračunala, da Poljska lahko postavi na bojišče 1 milijon 26.000 mož. — Varšavski visokosolci so sklenili vstopiti v poljsko armado.

Rusija ne izpremeni svoje politike nasproti Poljakom.

Iz Stockholma poročajo: »Kurjer Nowy« naglašja, da nova ministrska imenovanja na Ruskem ne pomenjajo izpremembe v ruski poljski politiki. To politiko označuje marveč imenovanje polkovnika Galleta za vrhovnega policijskega mojstra v Varšavi kakor tudi imenovanje dosedanjega vojnega cenzorja Preobračenskoga za vojnega cenzorja v Varšavi. Kar se tiče govoric o novih carjevih obljubah glede poljske armade, treba naglasiti, da ni doslej izšel o tem nikak uradni komunike ter torej te obljube niso drugega nego zasebna izjava grofa Wiewolskega.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 1. feb. V zbornici magnatov je grško-katoliški škof Demeter Radu z ozirom na ententno noto Wilsonu izjavil, da so ogrski Rumuni že stoletja zvesti in polni ljubezni do domovine in prestola, čemur je priča na fronti v potokih prelita kri, doma pa za vsako žrtev pripravljena navdušenost. Ogrska je poklicana, da zagotovi kulturni, gospodarski in politični razvoj ogrskih Rumunov.

V poslanski zbornici je poslanec Huszar očital vladi, da ovira časopisje in noče razširiti volilne pravice. Vpraša je, ali bo pravočasno pripravljeno semensko žito za spomladansko delo.

Trgovinski minister Harkanyi je obljubil, da bo vlada poskrbela za vse.

Razna poročila.**Gališko vprašanje definitivno odloženo.**

»Bohemia« sporoča, da je vlada nemških poslancev sporočila, da je vprašanje izločitve Galicije definitivno odloženo do konca vojne. To je vlada naznanila tudi Poljakom.

Skupni češki odbor za šlezijo.

V Opavi bodo jutri, v nedeljo, zborovale vse češke stranke in sklepale o ustanovitvi skupnega odbora, ki bo skrbel za vsa vprašanja češkega naroda v Šleziji.

Sieghart odstopa.

Dunaj, 2. februarja. Predsednik avstrijske akcijske družbe orožarn tajni svetnik Sieghart je odložil svoj mandat kot upravni svetnik in predsednik.

Nemški državni zbor

bo zopet zboroval 22. februarja.

Japonska zahteva nizozemske kolonije.

Haag, 1. februarja. Vzhodnoazijsko časopisje poroča neprestano o namenu Japonske, da se polasti nizozemskih kolonij. Veliko japonskih odposlancev pridobiva domačine za Japonsko; obe-tajo jim pravno enakopravnost z Evropci in druge ugodnosti. V Tokiu se ne nameravajo dolgo pripravljati, marveč hitro nastopiti, da Anglija ne bo Japonske prehitela.

Dnevne novice.**NAŠ PODLISTEK.**

Danes pričenjamo v podlistku priobčevali znanega našega romanciera g. Petra Bohinjca zanimivo, izvirno zgodovinsko povest, ki je aktualna za sedanjí čas, dasi jo je pisatelj zamislil in izgotovil še pred svetovno vojno. Dejanje se godi v veliki meri ob Soči, opisujejo se junaški boji Slovencev in Hrvatov, početek Avstrije in njen nastop v zgodovini, glavni junak, oglejski patrijarh in sin češkega kneza Spitigneva, pa nam kot diplomat odgrne vse sedanji kulturni svet ter nas vodi od Prage do Splita, od stare Karantanije do slavne stolice oglejskih patrijarhov.

+ K poklonitvi odposlanstva vojvodine Kranjske cesarju Karlu. O sprejemu odposlanstva vojvodine Kranjske bo napravljena velika zgodovinska sli-

ka, ki bo predstavljala odposlanstvo pred cesarjem Karlom in cesarico Cito. Slika ima v delu dvorni fotograf Pitzner. Slika se bo prodajala v korist vojninih sirotam na Kranjskem in bo v krasnem našem uradom, šolam in tudi zasebnim stanovanjem. O našem odposlanstvu pred cesarjem se nam še poroča: Cesar se je jako prijazno razgovarjal tudi z g. kanonikom dekanom Lavrenčičem, katerega je vprašal kateri okraj zastopa in koliko časa je poslanec. G. kanonik je cesarju povedal, da zastopa kamniški okraj in je cesarju tolmačil razmere v okraju ter krepko voljo ljudstva pomagati državi. Cesar je z vidnim veseljem sprejel to vest in je pritrdilno nagnil večkrat glavo. Poslanca ravnatelja K. Dermastia je cesar vprašal koliko let je poslanec, nakar mu je g. ravnatelj odgovoril, da šest let. Nadalje je cesar vprašal kateri volilni okraj zastopa in je g. poslanec povedal, da zastopa lepo Belokrajino.

+ Vseslovenska kmetijska družba. Celovški »Mir« piše: Misel na vseslovensko kmetijsko družbo se je porodila v glavi nepozabnega dobrotnika avstrijskega kmetijstva, rajnega komerčnega svetnika Povšeta. Tik pred vojno se je s to mislijo resno posvetoval z nekim voditeljem koroških Slovencev. Zatrjeval je, da izvedba te zadeve ne bo pretežavna. Mislili smo pa, da je z njegovo smrtjo umrla tudi njegova ideja — na Kranjskem seveda — ker imamo mnogo izkušenj za sabo. Misel se je pa vendar zopet sprožila na Kranjskem. Od mnogo strani se nam poroča, da slovenski kmečki sloji to misel zelo veselo pozdravljajo, ker vidijo v njej poročito boljše svoje gospodarske bodočnosti in ker se vsakdo naveliča, vedno in povsod igrati le vlogo pastorka in prejmati drobtine miloščine, kjer bi imel pravico zahtevati hleb kruha. Vseslovenska kmetijska družba bi jim vsaj odgovarjala, ako bi ji dopisovali v svojem jeziku.

— Smrtna kosa. V Giselini bolnišnici v Celju je umrla s. Krescencija Antonija Breznik, doma iz št. Jurija ob Taboru. — Umrla je na Muljavi ga. Marija Hočevnar, rojena Jurčič. Pokojna je bila sestra pisatelja Jurčiča. Začetkom vojske ji je umrl sin, gospodar, dva sinova in trije vnuki pa so odrinili na vojsko. Sedaj živi še brat pokojnega pisatelja Jurčiča, ki gospodari še sedaj v njegovi rojstni hiši. — Umrl je nenadoma pretekli ponedeljek zjutraj g. Ivan Kastelic, mizar in posestnik v Novem mestu. — Umrl je v Gradcu bivši podžupan v Marenbergu Aleksander Schober. — Umrl je Jakob Kormann, hišni posestnik v Mariboru in bivši trgovec z lesom v Mariboru.

— C. kr. okrajni šolski svet v Kranju je imenoval za drugo polovico šolskega leta za provizorične učitelje in učiteljice: za Dražgoše Viktorja Kregar; za Kovor Margo Lilleg iz Tržiča; za Poljane Gabriello Pipan s Trate; za Smlednik Heleno Črne iz Mošenj; za Škofjo Loko Ivanko Sušnik in Ljudmilo Lederhas; za Šmartin pri Kranju Albino Bradaško, Angelo Hafner in Irmo Cepuder.

— Imenovanja pri državni železnici. Revidenta Ivan Soklič, načelnik postaje Bistrica-Bohinjsko jezero, in Henrik Rebolj, načelnik postaje, urada v Ljubljani, sta imenovana za višja revidenta. — Stavbni komisar Friderik Linhart v Ljubljani je dobil naslov višjega stavbne-ga komisarja.

— Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje je podelil deželni predsednik upokojeni učitelji Mariji Levstik pri Sv. Petru v Ljubljani in nadučitelju Ivanu Rihteršič v Srednji vasi.

— O smrti stotnika Josipa Šeme piše tržaška »Edinost«. Kdo v naših slovenskih tržaških krogih se ne spominja izza časov pred sedanjo vojno simpatičnega tedanjega nadporočnika, milega in vsikdar vedrega lica — Josipa Šemeta? Služil je pri domačem 97. pešpolku in je bil nečak istotako blagega pokojnega polkovnika Šemeta — pristne slovenske korenine. Pokojni Josip Šeme, ki je v Meranu na Tirolskem izdihnil svojo dušo po dolgem trpljenju, se je kaj rad gibal v slovenskih krogih in je z veseljem obiskoval tudi predstave našega skromnega gledališča. Omiljen je bil vsej naši družbi posebno zato, ker ni tudi pod častniško uniformo skrival svojega slovenskega rojstva. Kakor tisočim sinov našega naroda, je bilo tudi njemu usojena smrt na obrambi domovine. Že ob prvi veliki ruski ofenzivi si je — opetovano odlikovan in povišan v stotnika — nakopal težko bolezen s komplikacijami, ki ga je sedaj položila v prezgodnji grob. Poleg njegove rod-bine in nešteti prijateljev žaluje za njim tudi njegova nevesta Angela Janova, nekdanja ljubljanka našega gledališkega občinstva. Ni se jej izpolnilo hrepenenje njenega življenja. Najprej je to izpolnitev odložila vojna, a sedaj neizprosna smrt prepričala — za vedno! Blago gospico, ki jej je nedolgo temu umrl oče, je zadel še ta hud udarec. Bodi vsem, ki so pokojnega Šemeta ljubili, izrečeno najiskrenejše sožalje v imenu vseh, ki so ga cenili in spoštovali kot blagega človeka, ljudomilega pred-

stojnika svojim podrejenecem, kot blagega prijatelja in poštenega sinu svojega naroda!

— Slovenec na nemškem podmorskem čolnu. Iz Ptujja pišejo: Miha Kosar se nahaja kot mornar na nemškem trgovskem podmorskem čolnu »Deutschland« in se je že dvakrat vozil pod vodo iz Evrope v Ameriko. Kosar je že kot mlad fant odšel na Nemško. Nekaj časa je bil v velikih Kruppovih delavnicah v Porenju, odkoder je odšel v Hamburg, kjer je vstopil v nemško trgovsko mornarico.

— Pred odhodom na bojišče pošiljajo slovenski enoletni prostovoljci vsem znanim zavednim Slovincem iskrene pozdrave. Rudolf Soklič, Franc Kralj, Magušar Valentin, David Zupan, Robida Fr., Rustja Vladislav.

— Iz Tržiča. Občni zbor društva sv. Joefa se vrši v nedeljo 4. t. m. v »Našem Domu« ob 3. popoldne. — Ravno tam se vrši ob 4. uri občni zbor jugoslovanske strokovne zveze.

— Drvar zmaznil. 22. jan. so našli v delavski koči na planini Rotarici v Jelovici mrtvega 40letnega drvarja Marka Koblarja iz Farjevega potoka. Sedel je napol oblečen na klopi pri odprtih vratih. Poleg mrtliča je bil lonec za kuhanje, na ognjišču pripravljena drva za ogenj, po tleh raztresene vžigalice. Očividno si je hotel Koblar zakuriti in si kaj skuhati, v tem ga je pa zadela srčna kap ali premagal mraz.

— Občinski odbor v Novi Štifti v celjskem okraju je razpuščen in je nadučitelj Ivan Kelc imenovan za gerenta.

— Poroke. Poročil se je v št. Vidu ob južni železnici g. Janko Virant, c. kr. ognjičar na Dunaju, z gđno. Malči Malgajev, posestnico v št. Jurju ob južni železnici. — Poročil se je g. Štefan Sprajzer, hišni posestnik in bivši trgovec s sadjem v Novem mestu, z gđno. Franciško Lindič.

— Razsvetljavo s plinom se tudi v Zagrebu zelo omeji.

— Pivovarna v Mengšu je ustavila obrat.

— Velik sneg nad meter visoko je zapadel po belokranjskih ravninah.

— Snežni plaz je zasul vojaka Martina Radovič iz Knežine, dragatuške župnije, dne 11. dec. lanskega leta.

— Nve srečke avstrijskega Rdečega križa iz l. 1916. Serija 14.235, št. 19 je zadela 500.000 K, serija 13.509, št. 78 je zadela 50.000 K, po 10.000 K zadeta serija 8823, št. 95 in serija 16.170, št. 72.

Ljubljanske novice.

Ij Katoliško društvo za delavke naznaja, da so za nedeljsko predstavo razprodane vse vstopnice.

Ij Ljubljanski občinski svet ima sejo v torek, dne 6. svečana.

Ij Četrtil v vojni odlikovani Ljubljanc. Za rezervnega častnika izvanredno visoko odlikovanje in sicer vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je prejel Ljubljanc g. Josip Bitenc, poročnik 87. pp. To je že njegovo četrto odlikovanje. Mlademu junaku naše čestitke!

Ij 2. druge državne gimnazije. Minoli četrtek dne 1. t. m. je gospod deželni predsednik grof Attems v spremstvu gospoda deželnega šolskega nadzornika, vladnega svetnika dr. Bezjak a počastil tukajšnjo drugo državno gimnazijo z večurnim obiskom in prisostvoval pouku v vseh razredih zaveda.

Ij Tat električnih svetilk se je pojavil v Ljubljani. Izvršil je že več tatin na raznih krajih.

Ij Umrl so v Ljubljani: Lucija Pich, zasebnica, 59 let. — Marija Smrtnik, zasebnica, 60 let.

Ij Pozor pred sleparjem. Po ljubljanski okolici se klati neki slepar v obleki desetnika, ki se ponoči oglašja pri hišah, kjer imajo kakega vpoklicanca. Ko skliče koga k oknu, mu pove, da mora vpoklicanec takoj odriniti na drugo bojišče in da prosi, naj mu pošljejo nekaj denarja, hrane in tople obleke. Slepar je predsinočnjim poskušal svojo srečo v Rudniku; enkrat se mu je posrečilo neko ženo prevarati, da mu je za moža izročila 20 K in kos svinjine, v drugi hiši pa mu je izpodletelo.

Ij Prošnja za stare časopise. V jetnišnici ljubljanskega sodišča se izdelujejo iz starih časopisov odeje za ranjene vojake. Papir, ki je bil na razpolago v to svrhu, se je vporabil, vsled česar se prebivalstvo u njno prosi z novimi darovi starih časopisov omogočiti nadaljevanje tega domoljubnega dela. Darovani papir naj se blagovoli oddati pri c. kr. upraviteljstvu jetnišnice v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 9 ali mu pa sporočiti po dopisnici, h komu in kdaj naj se pride ponj.

Gospodarsivo.

Prigoni mlade plemenske živine. Ker je v razglasu c. kr. deželne vlade za Kranj-

ske z dne 29. januarja 1917, št. 3728, točka 7 nekoliko nejasna, pojasnjuje »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani s tem, da je na prigane (sejme) mlade, plemenske živine, ki se vrše dne 5. februarja 1917 v Rudolfovem, dne 7. februarja 1917 v št. Jerneju, dne 14. februarja 1917 v Črnomlju, dne 15. februarja 1917 v Kandiji, dne 17. februarja 1917 v št. Vidu pri Zatičini, dne 21. februarja 1917 v Ribnici, dovoljeno prignati mlado plemensko živino in živino za delo v starosti do 1½ do 2 let. Prižene se torej lahko vsa taka živina, ki še ni 2 leti stara.

36 milijard avstrijskega državnega dolga. Komisija za kontrolo državnih dolgov je izdala poročilo o stanju državnih dolgov z dnem 30. junija 1916. Tedaj so znašali avstrijski državni dolgovi 36.0278 milijonov, za kar je treba letnih obresti 1478 milijonov. Všteto pa še ni peto vojno posojilo, ki znaša 4412 milijonov kron.

Razne novice.

Sv. oče za ujetu družinske očete. »Reichspost« poroča, da je švicarski zvezni svet ugodil prošnji sv. očeta, da sprejme švica v oskarbo zaenkrat po 100 francoskih in nemških ujetih družinskih očetov, ki imajo doma vsej 3 otroke.

— P. Peter Kopal umrl. Na kraljevem Vyšehradu je umrl tamošnji vikar p. Peter Kopal, znani katoliški pisatelj in časnikar, star 73 let. Od leta 1873. je bil stalni sodrudek katoliškega dnevnika »Čeche« in skozi 35 let njegov glavni urednik. Napisal je mnogo pripovedk in romanov.

— Mraz in pomanjkanje premoga. Iz Frankobroda poročajo: Magistrat je vsled pomanjkanja premoga odredil, da se zapro vse višje, nadaljevalne in strokovne šole. Nadalje bodo 14 dni zaprta vsa gledališča, koncertni in zabavni lokalni. Uredili bodo tudi oddajo premoga zasebnikom.

V Monakovem so vsled pomanjkanja premoga zaprli vse šole, gledališča, muzeje, kinematografe, koncerte in zborovalne dvorane. Policijska ura je sedaj ob 10. zvečer. Po gostinah je dovoljeno gostom sedeti samo v eni sobi. — Na Dunaju sme goreti v vsaki sobi samo ena luč in sicer samo do 11. ure zvečer. Omejili bodo tudi vso razsvetljavo po javnih lokalih in ulicah. Občina misli uvesti karte za premož. Vsaka družina dobi na teden komaj pol litra petroleja. — Da se prihrani kurivo, je odredil vladni komisar v Lvovu, dr. Grabowski, naj se združi pouk za enake razrede ljudskih šol v velikih skupnih dvorah.

— Omejena razsvetljava v zasebnih hišah. »Bohemia« izve, da izide v kratkem odredba, po kateri bodo prepovedana v zasebnih hišah po 9. uri plinska in električna razsvetljava. Petrolejska razsvetljava in s svečami bo do nadaljnjega še neomejena.

— Srednješolci bodo kidali sneg. — Spodnjeavstrijski deželni šolski svet je na prošnjo dunajskega magistrata, ker primanjkuje delavnih moči, sklenil, da naj pomagajo pri odmetavanju snega srednješolci.

— Obsojeni generalni intendant. Iz Budimpešte poročajo: Honvedsko divizijsko sodišče je obsodilo generalnega intendanta Evgena Bora zaradi podkupovanja na osemmesečno ječo, poostreno z 1 postom vsak teden, nadalje na izgubo šarže in vseh vojaških odlikovanj. Bora je bil od 24. marca 1915 v preiskovalnem zaporu, zato je s tem svojo kazen že prestal in so ga izpustili iz zaporu.

Lepe razmere na Ogrskem. Dunajski listi poročajo iz Budimpešte: Na višjem mestnem glavarstvu se vrši preiskava proti več policijskim detektivom. O obtožbi in izpovedbah prič javnosti ni mogoče ničesar naznaniti.

Primorske novice.

Umrl je nepričakovano Evgen Kretič iz Gorice, sedaj učenec tretjega razreda novomeške deške šole.

Smrt dveh slovenskih žena. Umrla je v Trstu gospa Katarina Umek, soproga g. Ivana Umeka. — V Trebčah je umrla v visoki starosti gospa Ana Štrukelj, vdova po pokojnem veleposelniku.

— Smrtna kosa v Pulju. Umrl je v Pulju c. kr. stotnik Artur Penso. — V Pulju je umrl krojaški mojster c. kr. mornarice Peter Scherer.

Umrla je v laškem Vidmu gospa Ana Urbančič iz Kobarida.

Vodovodna cev v Trstu počila. 30. januarja je počila na Miramarski cesti pri Trstu cev vodovoda »Aurissina«. Voda je prodira na cesto kakor močan potok in pritekla do kolodvora. Takoj so začeli z delom, da popravijo poškodbo.

V solčno Gorico nazaj si je zastoj želez blagi Potokarjev očka Janez Fornazarič. Lukčev sosed iz Dolnje Vr-

tojbe. Včeraj so ga pokopali na Paki. 27. jan. pop. je tožil, da ga mraz trese, zvečer ob 9. uri so se ga lotile bolečine v prsih in srcu, čez pol ure je bil mrt. Star je bil 68 let. — Istega dne so prinesli na Nazarsko pokopališče 58 let staro in v soboto prevideno izseljenko iz Zdravščine Uršulo Batistič.

— **Kuhinja za šolsko mladino v Trziču.** V soboto 27. m. m. se je vrsil v občinski pisarni pod predsedstvom g. okrajnega glavarja Schitnika posvet o ustanovitvi kuhinje, ki bi služila revnim otrokom in onim, ki prihajajo od daleč v šolo, gorko kosilo. Poročil o potrebi take kuhinje je vestno sestavil g. okrajni šolski nadzornik Simon. Navzoči so bili tovarnarji, zastopnik Borovih podjetij, župani iz Trziča, Križa, Kovorja, Sv. Ane in Sv. Katarine, trziški župnik in več občinskih odbornikov. Sklenilo se je soglasno ustanoviti tako prehranjevališče in poveriti to delo sestram križarkam, ki vodijo dnevno zavetišče. Tu bo dobivalo hrano do 150 otrok. Potrebni denar so navzoči takoj obljubili. Odbor se je sestavil iz članov krajnega šolskega sveta trznega, okoliških županov, zastopnika delavstva Fr. Vidica, zastopnika tovarnarjev g. A. Gassner in g. Sonnlichlerja. Za načelnika je bil izbran veletovarnar Gassner, za namestnika župnik Potokar in blagajnik inženir K. Pollak.

Hrvatski sabor za medicinsko fakulteto.

Zagreb, 1. februarja. Sabor razpravlja o Rojčevem predlogu za ustanovitev medicinske fakultete v Zagrebu. Dr. Šilović opozarja na veliko umrljivost otrok na Hrvaškem, ki znaša 20, ponekod celo 26%. Kriva je temu nevednost mater in pomanjkanje zdravnikov. Brez medicinske fakultete je naša kultura samo polovičarska. Pravaš Cezar Akačič ni zadovoljen, ker vlada ni izjavila, da začne takoj z zgradbo. Če v proračunu ni pokritja, je temu kriva samo finančna odvisnost od Ogrske. — Govorila sta še dr. Pazman in grof Kulmer. Sabor je sprejel Rojčev predlog soglasno.

Najnatančnejši zemljevid slovenskih dežel Kranjske, spodnje Koroške, Goriške Tržaške in deloma Istre ter Benečije je brez dvoma Ravensteinov vojni zemljevid fronte ob Soči (št. 17); delan je zelo plastično z gorovjem, da se na prvi pogled orijentiraš. Ker je tiskan v velikem merilu 1:250.000, najdeš tu vsako vasico in imenovan vsak potok, katerega večkrat ni ti v domačem kraju sam po imenu ne poznaš. Ta natančen zemljevid se dobi za ceno 3 K 60 vin. s poštnino vred v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ravensteinov vojni zemljevid, 1:250.000 za južno Tirolsko, Dolomite, Lombardške gore, ozemlje ob Gardskem jezeru in za obmejno gorenjo Italijo je posebno pregleden zemljevid za boje, ki se vrše v teh pokrajinah. Za vsakogar, ki hoče boje na južnem Tirolskem natančno zasledovati, je ta jako pregledno izdelan, koloriran zemljevid neobhodno potreben; zarisano in označeno ima vsako, še tako malo vasičico, ima pa še drugo prednost, da je namreč, označena višina zemeljskih plasti z bolj ali manj temno barvo. Kdor si je kupil Ravensteinov zemljevid za vzhodne Dolomite, karnijske in julske Alpe, za Goriško in severno Benečijo, bo težko pogrešal ta zemljevid, ki je ravno tako natančno izdelan kot oni. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena s poštnino 3 K 40 vin.

Neurasteniki, katerih slabost temelji na motenju v spodnjem delu telesa, dobe z uporabo »Franz Josef« grnčice zanesljivo milo ter prevano delovanje želodca in črev, čemur se navadno pridruži dobri počutek olajšanja. Prof. bar. pl. Krafft-Ebne, Dunaj, znani prvi veščak na polju psihopatologije, je dognal, da »Franz-Josef«

Podplati se ohranijo,

če se na nove ali na malo ponošene čevlje pritrđijo nabitki iz usnja. Dobe se pri Peter Kozina & Ko, Ljubljana.

Proda se nekaj

sobne oprave

v Sodni ulici 5, I. nadstropje, levo. —

Proda se

hiša

z vrtom in gospodarskim poslopjem. Cena 10.000 kron. Naslove reflektantov sprejema uprava lista pod št. 279.

Iz 2 sob

obstoječe stanovanje se išče v bližini električne železnice za tri častnike, ako mogoče z glasovirjem. Ponudbe pod »Stanovanje za častnike«

na upravo lista.

Kovačnica

se odda v najem takoj ali pozneje. Potreboval bi se zlasti kovač za podkovanje konj, ker ni daleč na okrog nobenega kovača. Dva mehova in kovaško orodje je na razpolago. Prostor se lahko ogleda in dobi pojasnila pri

Tereziji Dolinar

Poljane nad Škofjo Loko.

Proda se radi pomanjkanja prostora lepa breja

telica

v Slapah pri posestni. IVANI DOVČ, Dev. Mar. v Polju. 274

Žaga naprodaj!

Radi družinskih razmer je takoj naprodaj nova žaga na bencin tik kolodvora v Novem mestu, obstoječa iz dveh navadnih in ene krožne žage, z lepim stanovanjem za gospodarja, zidanim hlevom, velikim skladiščem, vodovodom, lepim vrtom in njivo s potrebnimi dovoznimi poti, ter k takojšnjemu obratu potrebnimi vozovi in vsem žagarskim orodjem. Posestvo je popolnoma ograjeno. — Ogled ali vprašanja: I. Kunstl, žage in lesna industrija, Novo mesto. 269

Naprodaj ima dva

275

KONJA

IVAN VIDMAR, Črni vrh nad Idrijo.

Naprodaj je takoj in po nizki ceni

otroški voziček

prirejen za ležati in sedeti. Naslov se poišče pri upravi lista pod št. 266.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnate čevlje (šolne)

in slamnate podplate za čevlje

kateri sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC CERAR, tovarna slamlakov v Stob. — pošta Domžale pri Ljubljani. 179

Za manjše posestvo v kamniškem okraju se sprejme

poštena ženska

v starosti okrog 30 let. — Razumeti mora nekoliko boljše kuhe in hišnih opravil in imeti veselje do vrtnarskega dela. — Ponudbe pod »Osarbnica 280«

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, da je naš ljubi dobri oče, ozir. stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

JOSIP BEVC

zasebnik

danes ob 9. uri zvečer po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 77. letu starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto dne 3. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Brdu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi na Brdu.

Preblagega pokojnika priporočamo v molitev in prijazen spomin.

Lukovica, dne 31. januarja 1917.

Ana Bevc roj. Kenda,
soproga.

Ana, Marija, Angela,
hčere.

Naročajte „SLOVENCA“!

Bog je poklical po dolgi bolezni in velikem trpljenju večkrat prevideno s sv. sakramenti v boljše bivališče svojo zvesto služabnico, begunko iz Gorice

Karolino Weisch

Zemeljski ostanki blagopokojne se prepeljejo v nedeljo popoldne, 4. t. m., ob 3. uri iz župnišča pri sv. Petru v Ljubljani k sv. Križu in tam položijo k počitku do vstajenja.

Pogrebna sv. maša in sedmi dan bo v tukajšnji župni cerkvi v ponedeljek 5. t. m.

Razen tega se darujejo sv. maše za njo v rečeni župni cerkvi in v cerkvi presv. Sica Jezusovega.

To naznanilo daje vsem prijateljem, znancom in beguncem

prof. Franc Pančur.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1917.

Št. 1691.

277

Ustanova za vojaške sirote.

Pri mestnem magistratu je za tekoče leto oddati

Josip Suhnlovo ustanovo za vojaške sirote v znesku 90 kron.

Pravico do te ustanove ima reven otrok vojaškega rodu, ki je brez očeta, naj bode zakonski ali nezakonski, moškega ali ženskega spola.

Vojaškega rodu so le taki prosilci in prosilke, katerih oče si je bil izbral vojaški stan za svoj življenjski poklic; nimajo pa do te ustanove pravice take sirote, katerih oče je vojaške služil le vsled postavne brambe, oziroma črnovojne dolžnosti.

Prošnjam, katere je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata (srednja hiša, II. nadstropje)

najkasneje do konca februarja 1917,

je priložiti rojstni in krstni list in, če iz njega ni razvidno, da je bil oče po poklicu vojaškega stanu, tudi še posebej dokaz o tem.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. februarja 1917.

Št. 1038.

Razpis ustanove za meščanske otroke.

S tekočim letom ima mestni magistrat nanovo oddati obe mesti **Primož Auerjeve ustanove**, vsako po 130 K na leto. Pravico do te ustanove imajo sinovi in hčere revnih ljubljanskih meščanov, predvsem otroci meščanskih izdelovalcev lasulj, potem pa otroci revnih meščanov, ki so z ustanoviteljem kaj v sorodu.

Ustanovo uživa otrok dotlej, da se izuči kake stroke in si more sam kruha služiti.

Prošnje, opremljene z rojstnim in krstnim listom in — če hodi otrok že v šolo — z zadnjim šolskim izpričevalom, vlagati je do konca februarja 1917 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 1. februarja 1917.

Ponudim za razprodajalce naslednje

čevljarске izdelke:

800 parov dobrih visokih ženskih klobučevinastih čevljev za zadruško št. 37 do 42 po K 9.50 za par.
600 parov otroških čevljev na zaponke iz sukna s podplati iz plutovine št. 21 do 25 po K 4.50 za par.
500 otroških čevljev na zaponke iz sukna s debelimi podplati iz klobučevine in linoleja od št. 19 do 26 po K 3.60 za par.

Tudi sicer imam zelo veliko zalogo drugih vrst klobučevinastih, usnatih in lesenih čevljev po najnižjih cenah. Zahtevajte prosim ponudbo in vzorce. Posilja povsod po povzetju v popolno zaevojnoot.

Naslov: RUDOLF WERDISHEIM, tovarniška zaloga čevljev, Gradec, Sporgasse 11. 91

Vojna zapestna ura

natančno regulirana. Nikel ali jeklo K 12 — 16 — 20 — z radijskim svetilom, kazališčem K 10 — 20 — K 24 — v srebrnem okrogu K 18 — 24 — K 28 —, z radijskim svet. kazal. K 30 — 36 — srebrna zapestna ura na elast. K 30 — 36 — 40 — 14 kar. zlata zapestna ura na elast. K 100 — K 120 — K 140 — 3 letno pismono jamstvo. Posilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad
c. in kr. dvorni založnik Brück st. 1337 (Česko.)
Na željo se vsakomur zastonj pošlje moj glavni cenik.

Orehov les v hlodih, Kostanjev les v polenih in hlodih

2407

kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,

da pri meni kupite največjo: vsakovrstno perilo, čevlje in vse potrebščine za življenje. Se po stari ceni: velika zaloga umetnih cvetlic, nagrobnih venecov s trakovi in napisoma, dokler zaloga.

Kat. Widmayer
pri „Solincu“
za vočo.

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Sprejme se takoj v službo

žagar

pri žrebijski zadrugi v Kropi.
Plača po dogovoru.

100 litrov domače pijače osveta, slastne in zelo gaseče steklene steklenice sam napravi z malih stroški. V zalogi so: ananas, jabolčni, grenadinec, malinovec, brusnični, hruševci, poprovi metovec, pomarančevci, prvenčevci, visnovec. Ne napelje izkl. Ta doma. pijača se lahko pije poljubno hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali zganja. Sestavine z nat. navod. stanejo 10 K tranko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., nepreocen. vredn., kar to delavca sveži in ne upijani in njegova delazna nič ne trpi.

Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 643, Moravsko.

Prazne ureče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhе gobe.

2383

Najstarejša slovenska trdnja te s'roke.

Obstoji že nad 40 let

Ana Hofbauer

Imejateljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bardere, baldachine, plašče, kazule, plavjale, dalmatike, velume, albe, koretile, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavlja obč. hitro in najučinkovitejšo postrežbo, prosti, da se pri naročilih izvoli oziroma na prvo domačo trdnjo.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljanje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914.

Stane garancijskih fondov koncem leta 1914. . . . . K 173.490.838.-

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . . . K 48.732.022.76

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastonj in poštine prosio.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

3033

Sprejmejo se takoj

zidarji, tesarji in delavci

proti dobri plači za betonsko stavbo na Dobravi pri Jesenicah. — Za stanovanje in prehrano je skrbjeno. — Natančna pojasnila se dobe v gostilni Franc Scagnetti v Ljubljani, Metelkova ulica št. 19, ali pa pri trdnji V. Scagnetti na Dobravi pri betonskem delu. —

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno poštne hranilnice

4 1/2 %

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 K 519.848.40. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Bogumil Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. official v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Morhar Alojzij, gimn. veroučitelj v Ljubljani; dr. Jakob Honorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. official v Ljubljani; Ivan Minkar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživljanje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Teda j čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vogel Marija trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital 60.200.000 K Reserve 17.000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila zanje.

15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsledar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice due 30. novembra 1916 K 143.261.140.-.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebranih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najugodnejša varnih prealov samosurambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebranih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osební kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškim srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpametnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

AMERIKANSKI SLOVENEK

je prvi slovenski list v Ameriki. — Ustanov. leta 1891. — Stane 15 K letno. — Izhaja v torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim denarnim zavodom priporočamo svoj

BANČNI ODDELEK

za pošiljanje denarja na vse kraje in izvrševanje vseh tozadevnih bančnih poslov. —

Vse naše poslovanje je zajamčeno!

Dostavitev
! takoj!

Brez pomisleka so

Dostavitev
! takoj!

Jos. Petelinca

šivalni stroji najlepše in časa najprimernejše priložnostno darilo.

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najboljši sedanosti, šivajo, vežejo (šitkajo), krpačo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10 letno garancijo, krogličten, brezsumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priproste in luksu opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačen.

2978

Cim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v Ljubljani, sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri

Jos. Petelinc.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ.

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4%. :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.